
თაზი - 21

ფინანსური ანგარიშგების მომზადება

შინაარსი

- ❖ ფინანსური ანგარიშგების არსი და მიზანი;
- ❖ ფინანსური ანგარიშგების კომპონენტები;
- ❖ ფინანსური ანგარიშგების მომზადების საფუძვლები;
- ❖ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება (ბალანსი):
 - ◆ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების არსი და მნიშვნელობა;
 - ◆ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების მუხლები;
 - ◆ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების შედგენა;
 - ◆ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების წარსადგენად მომზადებისათვის აუცილებელი პროცედურების გავლა;
- ❖ პერიოდის სრული შემოსავლის ანგარიშგება:
 - ◆ ინფორმაცია რომელიც აისახება სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში;
- ❖ პერიოდის ფულადი ნაკადების ანგარიშგება:
 - ◆ ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტები;
 - ◆ პერიოდის ფულადი ნაკადების ანგარიშგების წარდგენა;
 - ◆ საოპერაციო საქმიანობასთან დაკავშირებული ფულადი ნაკადების წარდგენა;
- ❖ პერიოდის საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება;
- ❖ საწარმოს სააღრიცხვო პოლიტიკა, ახსნა განმარტებები;
 - ◆ საწარმოს სააღრიცხვო პოლიტიკა;
 - ◆ ახსნა განმარტებები.

21.1. ფინანსური ანგარიშგების არსი და მიზანი

ფინანსური ანგარიშგება წარმოადგენს ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების შესაბამისად შეგროვებულ, დამუშავებულ და მომხმარებლისათვის განსაზღვრული ფორმით მომზადებულ საერთო დანიშნულების ფინანსურ ინფორმაციას ერთობლიობას.

ფინანსური ანგარიშგება არის საწარმოს ფინანსური მდგომარეობისა და მის მიერ განხორციელებული სამეურნეო ოპერაციების სტრუქტურულად ჩამოყალიბებული ფინანსური სურათი.

ფინანსური ანგარიშგების მიზანია, ინფორმაციის მომხმარებლებს დაეხმაროს ეკონომიკური გადაწყვეტილების მიღებაში, საწარმოს ფინანსური მდგომარეობის, საქმიანობის შედეგებისა და ფინანსური მდგომარეობის ცვლილებების შესახებ საიმედო ინფორმაციის მიწოდებით.

როგორც წესი ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია მხოლოდ გასული საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსური შედეგი. იგი ხშირად არ მოიცავს არაფინანსურ ინფორმაციას. ამიტომ ფინანსური ანგარიშგება არ იძლევა მომხმარებლისათვის გადაწყვეტილების მისაღებად ამომწურავ ინფორმაციას, მაგრამ მაინც პასუხობს მომხმარებელთა უმრავლესობის საერთო მოთხოვნებს. მაგალითად, ფინანსური ანგარიშგების თითქმის ყველა მომხმარებელს აინტერესებს ფულადი სახსრებისა და მათი ექვივალენტების გამომუშავების უნარი. ეს უნარი განსაზღვრავს საწარმოს შესაძლებლობას - დაქირავებულ მუშაკებსა და მომწოდებლებს გადაუხადოს კუთვნილი თანხა, დაფაროს პროცენტები და მიღებული სესხები, ეგრეთვე, მოგება გაუნაწილოს საწარმოს პარტნიორებს.

21.2. ფინანსური ანგარიშგების კომპონენტები

ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებლებს აინტერესებთ ინფორმაცია საწარმოს ფინანსური მდგომარეობის შესახებ, რომელიც, როგორც წესი, მოიცავს საწარმოს აქტივებს, ვალდებულებებსა და საკუთარ კაპიტალს. ამ ინფორმაციაზე დაყრდნობით მომხმარებელს შეუძლია დაადგინოს საწარმოს ფინანსური სტრუქტურა, ლიკვიდობა და გადახდის უნარიანობა, აგრეთვე ეკონომიკური გარემოს ცვლილებებთან შეგუების უნარი. საწარმოს განკარგულებაში არსებული ეკონომიკური რესურსებისა და წარსულში ამ რესურსების გარდაქმნის უნარის შესახებ ინფორმაცია სასარგებლოა იმისთვის, რომ განისაზღვროს საწარმოს მიერ მომავალში ფულისა და ფულადი სახსრების ექვივალენტების წარმოქმნის უნარი. ინფორმაცია ფინანსური სტრუქტურის შესახებ სასარგებლოა იმისთვის, რომ განისაზღვროს მომავალი მოთხოვნა სესხების მიღებაზე და როგორ განაწილდება მომავალი მოგება და ფულადი სახსრები მესაკუთრეთა შორის.

ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებლებისათვის ასევე საინტერესოა ინფორმაცია საწარმოს საქმიანობის შედეგების, განსაკუთრებით კი მისი მომგებიანობის შესახებ. საწარმოს საქმიანობის შედეგი მოიცავს ისეთ მნიშვნელოვან მაჩვენებლებს, როგორიცაა შემოსავლები და ხარჯები. ეს ინფორმაცია სასარგებლოა საწარმოს მფლობელობაში არსებული რესურსების საფუძველზე ფულადი სახსრების გამომუშავების უნარის

პროგნოზირებისათვის. იგი ასევე გამოსადეგია საწარმოს მიერ შესაძლო დამატებითი რესურსების ეფექტურად გამოყენების შესახებ გადაწყვეტილებების მისაღებად.

ფინანსური ანგარიშგების სრული პაკეტი მოიცავს:

ბასს 1-ის „ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა“ მიხედვით:

- ა) ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებას პერიოდის დასასრულისათვის;
- ბ) პერიოდის სრული შემოსავლის ანგარიშგებას;
- გ) პერიოდის საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგებას;
- დ) პერიოდის ფულადი ნაკადების ანგარიშგებას;
- ე) განმარტებით შენიშვნებს, სადაც მოკლედ განხილულია ყველა მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა და სხვა განმარტებითი ინფორმაცია;
- ვ) ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებას პირველი შესადარისი პერიოდის დაწყების თარიღის მდგომარეობით, როდესაც ის სააღრიცხვო პოლიტიკას იყენებს რეტროსპექტულად, ან ფინანსური ანგარიშგების მუხლებს გადაიანგარიშებს რეტროსპექტულად, ან როდესაც საწარმო ცვლის ფინანსური ანგარიშგების მუხლების კლასიფიკაციას.

საწარმოს შეუძლია არ გამოიყენოს ამ სტანდარტში გამოყენებული სახელწოდებები ზემოთ ჩამოთვლილი ანგარიშგებებისათვის.

ფინანსური ანგარიშგება შეიძლება აგრეთვე შეიცავდეს ცხრილურ დანართებსა და სხვა ინფორმაციასაც, რომელიც ემყარება ფინანსურ ანგარიშგებას ან გამომდინარეობს მისგან და განიხილება ფინანსურ ანგარიშგებასთან ერთად მთლიანობაში. ცხრილები და დამატებითი ინფორმაცია შეიძლება ეხებოდეს, მაგალითად, განმარტებით შენიშვნებს.

საერთო დანიშნულების ფინანსური ანგარიშგება (ე.წ. „ფინანსური ანგარიშგება“) – არის ფინანსური ანგარიშგება, რომელიც განკუთვნილია იმ მომხმარებელთა მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად, რომლებსაც მდგომარეობა არ აძლევს იმის საშუალებას, რომ საწარმოს მოთხოვნილ საკუთარი კერძო საინფორმაციო მოთხოვნილებების შესაბამისი ანგარიშგების მომზადება.

21 . 3 . ფინანსური ანგარიშგების მომზადების საფუძვლები

ფინანსური ანგარიშგების მომზადება უნდა ეყრდნობოდეს უტყუარ და ობიექტურ თვალსაზრისს, საწარმოს ფინანსური მდგომარეობის, მისი საქმიანობის შედეგებისა და ფინანსური მდგომარეობის ცვლილებების შესახებ. უტყუარი და ობიექტური ინფორმაციის წარდგენის შესაძლებლობას იძლევა ინფორმაციის თითოეული ხარისხობრივი მახასიათებლისა და ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტის (ბასს) გამოყენება.

მცირე საწარმოებისათვის ასეთ სააღრიცხვო სტანდარტად აღიარებულია მცირე საწარმოთა ბუღალტრული აღრიცხვის გამარტივებული სტანდარტი (მსს).

ფინანსური ანგარიშგება, უტყუარი და ობიექტური წარდგენის თვალსაზრისით, უნდა ეფუძნებოდეს სტანდარტის შესახებ ძირითად მოთხოვნებს:

სააღრიცხვო პოლიტიკის მიმართ:

ხელმძღვანელობამ ისე უნდა შეარჩიოს და გამოიყენოს საწარმოს სააღრიცხვო პოლიტიკა, რომ ფინანსური ანგარიშგება შეესაბამებოდეს გამოყენებული სტანდარტის ყველა მოთხოვნას. თუ არ არსებობს ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტით დამტკიცებული სათანადო მითითება, საწარმოს ხელმძღვანელობა თითონ შეიმუშავებს ისეთ სააღრიცხვო პოლიტიკას, რომელიც მომხმარებელს უზრუნველყოფს ყველაზე აუცილებელი ინფორმაციით საწარმოს ფინანსური ანგარიშგების შესახებ.

ბასს-ის ძირითადი დაშვების მიმართ:

საწარმოს ფინანსური ანგარიშგების მომზადების პროცესში მისმა ხელმძღვანელობამ უნდა შეაფასოს, აქვს თუ არა საწარმოს საქმიანობის გაგრძელების უნარი. ფინანსური ანგარიშგება უნდა მომზადდეს საწარმოს ფუნქციონირებადობის პრინციპის გათვალისწინებით. იმ შემთხვევაში, როდესაც საწარმოს ხელმძღვანელობას განზრახული აქვს საწარმოს ლიკვიდაცია ან საქმიანობის შეწყვეტა, არ არსებობს სხვაგვარად მოქცევის არჩევანი, ფინანსური ანგარიშგება უნდა მომზადდეს სხვა ნორმების საფუძველზე.

საწარმოს ფინანსური ანგარიშგება უნდა მომზადდეს დარიცხვის მეთოდის გამოყენებით, გარდა ფულადი სახსრების მოძრაობის შესახებ ინფორმაციისა.

ბუღალტრული აღრიცხვის მეთოდების მიმართ:

ფინანსურ ანგარიშგებაში მუხლების კლასიფიკაცია და წარდგენის ფორმა უნდა შენარჩუნდეს ყოველ მომდევნო საანგარიშგებო პერიოდში.

არსებობის მიმართ:

აუცილებელია ყველა არსებითი მუხლის ფინანსურ ანგარიშგებაში განცალკევებით წარდგენა. არაარსებითი თანხები უნდა გაერთიანდნენ ფუნქციების ან შინაარსის ერთგვაროვნების მიხედვით და საჭირო არ არის მათი ცალ-ცალკე წარდგენა.

ურთიერთგადაფარვის მიმართ:

დაუშვებელია აქტივებისა და ვალდებულებების ურთიერთგადაფარვა.

შესადარისობის მიმართ:

ფინანსური ანგარიშგება უნდა მოიცავდეს მინიმუმ ორ ქრონოლოგიურად თანამიმდევარ საანგარიშგებო პერიოდის შესადარის ინფორმაციას. იგი აუცილებელია მიმდინარე პერიოდის ფინანსური ანგარიშგების უკეთ გასაგებად.

იდენტიფიცირების მიმართ:

ფინანსური ანგარიშგების თითოეული კომპონენტი გარკვევით უნდა იყოს იდენტიფიცირებული. გარდა ამისა ანგარიშგებაში თვალსაჩინოდ უნდა იყოს ფორმულირებული შემდეგი ინფორმაცია (საჭიროების შემთხვევაში, წარმოდგენილი ინფორმაციის სათანადოდ გაგების მიზნით, შესაძლებელია ინფორმაციის გამეორება):

- ა) საწარმოს დასახელება ან სხვა საიდენტიფიკაციო მონაცემები;
- ბ) ბალანსის შედგენის თარიღი ან ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული პერიოდი, რომელიც შეესაბამება ფინანსური ანგარიშგების შესაბამის კომპონენტებს;

- გ) საანგარიშო ვალუტა;
- დ) ფინანსურ ანგარიშგებაში წარდგენილი რიცხვების სიზუსტის ხარისხი.

პერიოდულობის მიმართ:

საანგარიშგებო პერიოდი მოიცავს 12 თვეს. იგი შეიძლება არ ემთხვეოდეს კალენდარულ წელს. ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა უნდა მოხდეს წელიწადში ერთხელ.

21 . 4 . ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება (ბალანსი)

21 . 4 . 1 . ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების არსი და მნიშვნელობა

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება (ბალანსი) - წარმოადგენს ფინანსურ ანგარიშგებას, საწარმოს ფინანსური მდგომარეობის შესახებ გარკვეული პერიოდისათვის. იგი ასახავს საწარმოს აქტივების, ვალდებულებებისა და საკუთარი კაპიტალის ოდენობას საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსათვის.

აქტივი არის რესურსი, რომელსაც წარსული მოვლენების შედეგად აკონტროლებს საწარმო და რომლისგანაც მოსალოდნელია ეკონომიკური სარგებლის საწარმოში შემოსვლა.

ვალდებულება არის საწარმოს მიმდინარე მოვალეობა, რომელიც წარმოიქმნა წარსული მოვლენების შედეგად და მის დასაფარავად მოსალოდნელია მომავალში ეკონომიკურ სარგებელში განივთებული რესურსების გასვლა.

საკუთარი კაპიტალი არის საწარმოს აქტივების ის ნაწილი, რომელიც რჩება ყველა ვალდებულების დაფარვის შემდეგ.

ბუღალტრული ბალანსი, გარდა იმისა, რომ აქტივების, ვალდებულებებისა და საკუთარი კაპიტალის წინა საანგარიშგებო პერიოდთან შედარებით, ცვლილებების შესწავლის საშუალებას იძლევა, უზრუნველყოფს საწარმოს ფინანსური მდგომარეობის ანალიზის შესაძლებლობას.

21 . 4 . 2 . ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების მუშაობა

საწარმოს ფინანსური მდგომარეობის ადვილად აღქმის მიზნით, ბალანსი იყოფა ელემენტებად და მუხლებად. ელემენტებად დაყოფას საფუძვლად უდევს ეკონომიკური მახასიათებლები. ამ თვალსაზრისით, ბალანსში გაერთიანებულია, ერთი მხრივ, საწარმოს ეკონომიკური რესურსები და მეორე მხრივ, მათი დაფინანსების წყაროები. ეკონომიკური რესურსები ბალანსში წარმოდგენილია აქტივების სახით. დაფინანსების წყაროები კი – ვალდებულებებისა და საკუთარი კაპიტალის სახით. ბალანსის თითოეულ ელემენტს გააჩნია შესაბამისი მუხლი, რომელიც აერთიანებს შინაარსითა და ფუნქციებით ერთგვაროვან რესურსებსა და წყაროებს.

ბალანსში მუხლების წარდგენას საფუძვლად უდევს სტანდარტით დადგენილი წესები. კერძოდ, ბალანსში აუცილებელია აისახოს ქვემოთ ჩამოთვლილი მუხლების შესაბამისი თანხები:

- ა) ძირითადი საშუალებები;
- ბ) საინვესტიციო ქონება;
- გ) არამატერიალური აქტივები;
- დ) ფინანსური აქტივები ე), თ) და ი) პუნქტებში მოცემული თანხების გარდა;
- ე) ინვესტიციები, რომელთა ბუღალტრული აღრიცხვა ხდება კაპიტალ-მეთოდით;
- ვ) ბიოლოგიური აქტივები;
- ზ) სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობები;
- თ) სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები;
- ი) ფულადი სახრები და მათი ექვივალენტები;
- კ) ჯამური თანხა ფასს 5-ის „გასაყიდად გამიზნული გრძელვადიანი აქტივები და შეწყვეტილი ოპერაციები“ - შესაბამისად გასაყიდად გამიზნულად კლასიფიცირებული აქტივებისა და გასაყიდად გამიზნულად კლასიფიცირებულ გამსვლელ ჯგუფში ჩართული აქტივების;
- ლ) სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები;
- მ) ანარიცხები;
- ნ) ფინანსური ვალდებულებები (გარდა (ლ) და (მ) პუნქტებში მოცემული თანხებისა);
- ო) მიმდინარე საგადასახადო აქტივები ან ვალდებულებები, როგორც ეს განსაზღვრულია ბასს 12-ში „მოგებიდან გადასახადები“;
- პ) გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები, როგორც ეს განსაზღვრულია ბასს 12-ში „მოგებიდან გადასახადები“;
- ჟ) ფასს 5-ის შესაბამისად გასაყიდად გამიზნულად კლასიფიცირებულ გამსვლელ ჯგუფში შესული ვალდებულებები;
- რ) არამაკონტროლებელი წილი, რომელიც წარმოდგენილია საკუთარ კაპიტალში;
- ს) გამოშვებული სააქციო კაპიტალი და სათავო საწარმოს მესაკუთრეებზე მისაკუთვნებელი რეზერვები.

საწარმომ ფინანსურ მდგომარეობის ანგარიშგებაში, ზემოთ ჩამოთვლილი აუცილებელი მუხლების გარდა, უნდა წარმოადგინოს დამატებითი მუხლები, სახელწოდებები და ქვეჯგუფების ჯამური თანხები იმ შემთხვევაში, როდესაც ამგვარი წარდგენა აუცილებელია საწარმოს ფინანსური მდგომარეობის გასაგებად.

ზემოთ განხილული მუხლები ითვლებიან აუცილებელ საბალანსო მუხლებად, რადგან მათი ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ასახვა სავალდებულოა. მათ გარდა შესაძლებელია არსებობდეს სხვა ინფორმაცია, რომლის ასახვის თვალსაზრისით, საჭიროა წინასწარი მსჯელობა და გადაწყვეტილების მიღება იმის შესახებ, ინფორმაცია აისახოს უშუალოდ ბალანსში, თუ განმარტებით შენიშვნებში.

საწარმოს, თავისი სამეურნეო ოპერაციებიდან გამომდინარე, შეუძლია შეცვალოს საბალანსო მუხლების ჩამონათვალი და თანამიმდევრობა, რათა სრულყოფილად წარადგინოს საწარმოს ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ინფორმაცია. აუცილებელი

სბალანსო მუხლების კორექტირების მიზნით, საჭიროა ობიექტურად შეფასდეს აქტივებისა და ვალდებულებების შინაარსი, ფუნქციები, ლიკვიდობა და არსებითობა.

ფინანსური ინფორმაციის მომხმარებელთა ინტერესებიდან გამომდინარე, პრაქტიკაში მიღებულია აქტივებისა და ვალდებულებების დაჯგუფება ვადის მიხედვით. კერძოდ, აქტივები იყოფა გრძელვადიან და მიმდინარე აქტივებად. ვალდებულებები კი – გრძელვადიან და მოკლევადიან ვალდებულებებად. თუმცა აქტივებისა და ვალდებულებების ასეთი დაჯგუფება შეიძლება არ იქნას გამოყენებული ყველა საწარმოს მიერ. ყოველმა საწარმომ, თავისი საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, თვითონ უნდა გადაწყვიტოს, განცალკავებულად ასახოს, გრძელვადიანი და მიმდინარე აქტივები და გრძელვადიანი და მოკლევადიანი ვალდებულებები, თუ აქტივები და ვალდებულებები წარმოადგინოს ლიკვიდობის ზრდის და კლების მიხედვით.

გრძელვადიანი და მიმდინარე აქტივებისა და ვალდებულებების ცალ-ცალკე კლასიფიცირება და ბალანსში ასახვა სასარგებლოა იმით, რომ ერთმანეთისაგან გამოყოფს ნეტო აქტივებს, რომლებიც მუდმივად იმყოფებიან მიმოქცევის პროცესში საბრუნავი კაპიტალის სახით, იმ ნეტო აქტივებისაგან, რომელთაც საწარმოში იყენებენ გრძელვადიანი საქმიანობისათვის. ამასთან აშკარად გამოიკვეთება ის აქტივები, რომელთა გამოყენებაც ივარაუდება მოცემულ საწარმოო ციკლში და ის ვალდებულებები, რომლებიც უნდა დაიფაროს იმავე პერიოდში.

ინფორმაცია აქტივებისა და ვალდებულებების გადახდის ვადების შესახებ სასარგებლოა საწარმოს ლიკვიდობისა და გადახდისუნარიანობის შესაფასებლად.

მიმდინარე აქტივები

აქტივებისა და ვალდებულებების ვადის შესაბამისად დაჯგუფების მიზნით, გამოიყენება შესაბამისი განმარტება. კერძოდ, საწარმომ აქტივი მიმდინარე აქტივად უნდა მიიჩნიოს თუ:

- ა) ნავარაუდებია აქტივის რეალიზაცია, ან გამიზნულია გასაყიდად ან მოხმარებისათვის ჩვეულებრივი საწარმოო ციკლის განმავლობაში;
- ბ) ძირითადად გამოიყენება სავაჭრო დანიშნულებით;
- გ) ნავარაუდებია მისი რეალიზაცია საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ თორმეტი თვის განმავლობაში;
- დ) აქტივი არის ფულადი სახსრები ან მისი ეკვივალენტები (განსაზღვრული ბასს 7-ით „ფულადი სახსრების ანგარიშგება“), გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მისი გაცვლა ან ვალდებულებების დასაფარად გამოყენება შეზღუდულია საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ სულ მცირე თორმეტი თვით მაინც;

ყველა სხვა აქტივი უნდა მიეკუთვნოს გრძელვადიან აქტივებს.

მოცემულ შემთხვევაში ცნება გრძელვადიანი აქტივები გულისხმობს ყველა გრძელვადიან მატერიალურ, არამატერიალურ, საწარმოო და ფინანსურ აქტივს, რომლებიც გამოიყენებიან გრძელვადიანი დანიშნულებით.

საწარმოო ციკლი - გულისხმობს დროის იმ მონაკვეთს, რომელიც იწყება წარმოებისათვის საჭირო ნედლეულისა და მასალების შეძენით და მთავრდება მზა პროდუქციის გაცვლით

ნაღდ ფულზე ან ფულის ეკვივალენტზე. როდესაც საწარმოს ჩვეულებრივი საწარმოო ციკლი ზუსტ განსაზღვრას არ ექვემდებარება, იგულისხმება, რომ იგი შეადგენს თორმეტ თვეს. მიმდინარე აქტივები მოიცავს აქტივებს (როგორცაა სასაქონლო-მატერიალურ ფასეულობები და სავაჭრო მოთხოვნები), რომლებიც გაყიდული, მოხმარებული ან რეალიზებულია, როგორც ჩვეულებრივი საწარმოო ციკლის შემადგენილი ნაწილი, იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც მათი რეალიზაცია მოსალოდნელი არ არის საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ 12 თვეში.

მოკლევადიანი ვალდებულებები

საწარმომ ვალდებულება მოკლევადიან ვალდებულებად უნდა მიიჩნიოს თუ:

- ა) მისი დაფარვა მოსალოდნელია ჩვეულებრივი საწარმოო ციკლის განმავლობაში;
- ბ) ძირითადად, გამოიყენება სავაჭრო დანიშნულებით;
- გ) უნდა დაიფაროს საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ 12 თვის განმავლობაში; ან
- დ) საწარმოს არ გააჩნია ვალდებულების დაფარვის გადავადების უპირობო უფლება, საანგარიშგებო პერიოდის შემდეგ სულ მცირე 12 თვის განმავლობაში. ვალდებულების სახელშეკრულებო პირობები, რომლებიც კონტრაგენტს არჩევანის უფლებას აძლევს, ანგარიშსწორება აწარმოოს წილობრივი ინსტრუმენტებით, გავლენას არ ახდენს მის კლასიფიკაციაზე.

ყველა სხვა ვალდებულება ითვლება გრძელვადიან ვალდებულებად.

21 . 4 . 3 . ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების უეღბენა

ფინანსური ანგარიშგებისადმი დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით, ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება უნდა იწყებოდეს შემდეგი საცნობარო ინფორმაციით: საწარმოს დასახელება; ანგარიშგების დასახელება; შედგენის (საბალანსო) თარიღი; საანგარიშგებო ვალუტა და რიცხვების სიზუსტის ხასიათი.

როგორც წესი, ბუღალტრულ ბალანსებს, გარეგნული შეხედულების თვალსაზრისით, გააჩნიათ ვერტიკალური ან ჰორიზონტალური ფორმა. ვერტიკალური ფორმის ბალანსი იწყება აქტივებით და გრძელდება ვალდებულებებითა და საკუთარი კაპიტალით. ჰორიზონტალური ფორმის ბალანსი შინაარსით იგივეა, იმ თავისებურებებით, რომ აქტივი მოცემულია, ორ ნაწილად გაყოფილი გვერდის, მარცხენა მხარეს, მარჯვენა მხარე კი ეთმობა ვალდებულებებსა და საკუთარ კაპიტალს.

პრაქტიკაში ასევე გვხვდება ბალანსის მუხლების განლაგების განსხვავებული თანმიმდევრობა, თუმცა, ყველა შემთხვევაში, ბალანსის მუხლების განლაგებას საფუძვლად მათი ლიკვიდობა უდევს. ზოგჯერ იყენებენ მუხლების განლაგების პრაქტიკას ლიკვიდობის ზრდის მიხედვით, ზოგჯერ კი ლიკვიდობის კლების მიხედვით. მაშინ, როდესაც ლიკვიდობის ზრდას ენიჭება უპირატესობა, ბალანსის მუხლები იწყება ნაკლებლიკვიდური მუხლებით და მთავრდება სწრაფლიკვიდური მუხლებით. თუ ბალანსის შედგენისას უპირატესობას ანიჭებენ მუხლების განლაგებას ლიკვიდობის კლების მიხედვით, მაშინ ბალანსი იწყება სწრაფლიკვიდური მუხლებით და მთავრდება ნაკლებლიკვიდური

მუხლებით. ბასს-ის საფუძველზე დასაშვებია ბალანსის წარდგენა, როგორც ლიკვიდობის ზრდის, ისე მისი შემცირების მიხედვით.

ბასს-ი მოითხოვს საბალანსო მუხლების ქვეჯგუფებად დაყოფას და მათი დასახელებებისა და თანხების გამოყოფილად მითითებას. ქვეჯგუფებით გამოყოფა ნიშნავს მათი ისეთი ფორმით წარდგენას, რომ ადვილი იყოს მათი შემჩნევა. ამ მიზნით, გამოიყენება ქვეჯგუფების ცალკე სვეტში ჩაწერის პრაქტიკა. თანხა ქვეჯგუფს რომ წარმოადგენს, ამას დამატებით მიუთითებს მოცემულ ქვედანაყოფში შემაგალი, ბოლო მუხლის თანხის ქვეშ გასმული ერთი ხაზი. საერთო ჯამი კი მინიშნებულია თანხის ქვეშ ორი პარალელური ხაზით. აღნიშნულის ნათელსაყოფად, ქვემოთ მოტანილია საილუსტრაციო ბალანსის ნიმუში.

შპს „იმედი“

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება 20X2 წლის 31 დეკემბერის მდგომარეობით

(ათასი ლარი)

	201X	201X
აქტივები		
გრძელვადიანი აქტივები		
ძირითადი საშუალებები	X	X
არამატერიალური აქტივები	X	X
სხვა ფინანსური აქტივები	X	X
	X	X
მიმდინარე აქტივები		
სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობა	X	X
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	X	X
ავანსები	X	X
ფულადი სახსრები და მათი ექვივალენტები	X	X
	X	X
სულ აქტივები	X	X
საკუთარი კაპიტალი და ვალდებულებები		
კაპიტალი და რეზერვები		
საწესდებო კაპიტალი	X	X
რეზერვები	X	X
აკუმულირებული მოგება (ზარალი)	X	X
	X	X
გრძელვადიანი ვალდებულებები		
პროცენტიანი სესხები	X	X
გადავადებული გადასახადები	X	X
ანარიცხები	X	X
	X	X
მოკლევადიანი ვალდებულებები		
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	X	X
მოკლევადიანი სესხები	X	X
	X	X
სულ საკუთარი კაპიტალი და ვალდებულებები	X	X

საწარმოს ფინანსურ მდგომარეობაზე ობიექტური სურათის შესაქმნელად, საკმარისი არ იქნება მხოლოდ ის ინფორმაცია, რომელსაც ზემოთ მოტანილი ბალანსი ასხავს. მომხმარებელს აინტერესებს უფრო დეტალური ინფორმაცია, რაც ზოგიერთი საბალანსო მუხლის გაშლას მოითხოვს. მაგალითად მომხმარებლისათვის საინტერესოა მატერიალური აქტივების, მოთხოვნების, მარაგის, საკუთარი კაპიტალისა და სხვა მუხლების სტრუქტურა. შესაბამისად, ფინანსურმა ანგარიშგებამ უნდა უზრუნველყოს ინფორმაციის მომხმარებლის მოლოდინის შესრულება. ამის მიღწევა შესაძლებელია ორი გზით. საწარმომ ეს ინფორმაცია უნდა გახსნას უშუალოდ ბალანსში ან განმარტებით შენიშვნებში.

როგორც ბუღალტრული აღრიცხვის, ისე ბალანსის შედგენის მიზნით, ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხია შეფასება. ფინანსური ანგარიშგების შედგენისას გამოიყენება შეფასების სხვადასხვა მეთოდი, სხვადასხვა ხარისხითა და კომბინაციით. შეფასების ეს მეთოდები, აქტივებთან და ვალდებულებებთან დაკავშირებით, შემდეგი შინაარსის მატარებელია. საწარმო ვალდებულია, შეარჩიოს თავისი საბალანსო პოლიტიკა და შესაბამისობის და შესადარისობის უზრუნველყოფის თვალსაზრისით, იხელმძღვანელოს მუდმივობის პრინციპით.

საილუსტრაციო მაგალითი:

კომპანია „X“-ის მიერ საბალანსო მუხლების შეფასების მეთოდი

ბალანსის მუხლი	შეფასება ბალანსში ასახვით მიზნით
გრძელვადიანი აქტივები	
ძირითადი საშუალებები	თავდაპირველი ღირებულებიდან დავროვილი ცვეთის გამოკლების შედეგად მიღებული თანხით.
არამატერიალური აქტივები	თვითღირებულების თანხით, რომელიც შემცირებულია ნებისმიერი აკუმულირებული ამორტიზაციის თანხით
გრძელვადიანი ინვესტიციები	თვითღირებულებით
მოკლევადიანი აქტივები	
სასაქონლო მატერიალური ფასეულობა	თვითღირებულებასა და ნეტო სარეალიზაციო ღირებულებას შორის უმცირესი თანხით
სავაჭრო მოთხოვნები	თვდაპირველი ღირებულების ნაშთით, საეჭვო მოთხოვნების გამოკლებით
სხვა მოთხოვნები	თავდაპირველი ღირებულებით
მოკლევადიანი ინვესტიცია	ინვესტიციის საბაზრო ღირებულებასა და თვითღირებულებას შორის უმცირესი თანხით
გრძელვადიანი ვალდებულებები	
სესხები	მიმდინარე ღირებულებით
მოკლევადიანი ვალდებულებები	
სავაჭრო ვალდებულებები	მიმდინარე ღირებულებით
მოკლევადიანი სესხები	მიმდინარე ღირებულებით
სავარანტო ანარიცხები	იმ დანახარჯების საუკეთესო შეფასებით, რომელიც საჭიროა მიმდინარე მოვალეობის შესასრულებლად ბალანსის შედგენის თარიღისათვის

21 . 4 . 4 . ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების წარსაღებნად მოწმადებისათვის აუცილებელი პროცედურების გავლა

1. ბალანსის შედგენის თარიღამდე მომხდარი ოპერაციებიდან გამომდინარე ბუღალტრულ ანგარიშებზე ნაშთების დაზუსტება;
2. საბალანსო ნაშთების ბუღალტრული შეფასება ბალანსში ასახვის მიზნით;
3. საცდელი ბალანსის შედგენა;
4. ანგარიშების დახურვისა და დასკვნითი ოპერაციების გატარება;
5. საბალანსო ნაშთების აგრერირება და ბალანსის მუხლების ჩამოყალიბება;
6. შენიშვნების მომზადება აგრერირებული მუხლების ინფორმაციის გასახსნელად;
7. განმარტებითი შენიშვნების ჩამოყალიბება.

პირველი პუნქტის შენიშვნები ითვალისწინებს სააღრიცხვო დოკუმენტებზე დაყრდნობით ბუღალტრული გატარებების დასრულებას და ანგარიშების მიხედვით შუალედური შედეგის გამოყვანას. აქ იგულისხმება: რეალიზაციის პრინციპიდან გამომდინარე დარიცხვების განხორციელება; ინდივიდუალური ნაშთების შედარება საკონტროლო ანგარიშებთან; მატერიალური რესურსების ინვენტარიზაციის შედეგების შედარება ბუღალტრულ ჩანაწერებთან; დებიტორული და კრედიტორული დავალიანებების კლიენტებთან და მომხმარებლებთან შედარება-დადასტურება და სხვა პროცედურები.

მეორე პუნქტის მიხედვით, საწარმო ახდენს ნაშთების ანალიზსა და შეფასებას, ბალანსში წარდგენის წესების დაცვისა და წინდახედულობის პრინციპის გათვალისწინების მიზნით. ამ ეტაპზე ხდება, მაგალითად, მარაგის საბალანსო შეფასების დადგენა; უცხოური ვალუტის და უცხოური ვალუტით აღრიცხული მოთხოვნებისა და ვალდებულებების შეფასება ბალანსის შედგენის თარიღისათვის არსებული კურსით; კლიენტის მიერ სასამართლოში აღძრულ სარჩელზე მოსალოდნელი გასავლების დადგენა. ანარიცხების შეფასება და სხვ. ყოველივე ამის საფუძველზე, აუცილებელია ბუღალტრული ჩანაწერების განხორციელება ბუღალტრულ ანგარიშებში.

მესამე პუნქტის მიხედვით, საწარმო ადგენს საცდელ ბალანსს იმ ფორმატით, რომელიც მოსახერხებელი იქნება დამატებითი ოპერაციების ჩაწერის შემდეგ ბალანსის და მოგებისა და ზარალის ანგარიშების შესადგენად.

მეოთხე პუნქტი ითვალისწინებს დამატებითი ბუღალტრული ოპერაციების ჩაწერას ანგარიშებში, რომელიც აუცილებელია შემოსავლებისა და ხარჯებისათვის. იგი მოიცავს: მოგების გამოანგარიშებას; დასაბეგრი მოგების დადგენას და გადასახადების დარიცხვას; გადავადებული გადასახადების შეფასებასა და დაზუსტებას. ასევე დასკვნითი ჩანაწერების გაკეთებას ბუღალტრულ ანგარიშებზე.

მეხუთე პუნქტი ითვალისწინებს საბალანსო ნაშთების დაჯგუფებას, საბალანსო მუხლებად აგრერირების მიზნით. მაგალითად სხვადასხვა ანგარიშებზე ნაშთად არსებული ფულადი სახსრებისა და მათი ექვივალენტების, სავაჭრო და სხვა მოთხოვნების ჯამის დადგენას.

მექექსე პუნქტის მიხედვით საწარმო ამზადებს დამატებით ინფორმაციას, რომელიც, ბალანსის ინფორმაციის აღქმადობის უზრუნველსაყოფად აუცილებელია აისახოს უშუალოდ

ბალანსში ან ფინანსური ანგარიშგების განმარტებებში. ასეთი შეიძლება იყოს, მაგალითად, ინფორმაციის გახსნა აგრეირებული საბალანსო მუხლების სტრუქტურის შესახებ.

მეშვიდე პუნქტი ითვალისწინებს იმ ინფორმაციის მომზადებას, რომელიც უნდა აისახოს ფინანსური ანგარიშგების განმარტებაში ბუღალტრულ ბალანსთან მიმართებაში.

ავიღოთ საბალანსო მუხლებად აგრეირებისათვის შედგენილი საცდელი ბალანსი

საცდელი ბალანსი

20X2 წლის 31 დეკემბრისათვის

ანგარიშის დასახელება	დებუტი	კრედიტი
1. ეროვნული ვალუტა საღაროში	200	
2. ეროვნული ვალუტა ბანკში	5.200	
3. აშშ. დოლარი ბანკში (2.300)	4.186	
4. მოკლევადიანი ინვესტიციები		
საწარმოთა ფასია ქალაქებში	1.950	
5. სახელმწიფო სახაზინო ვალდებულებები	10.000	
6. მოთხოვნები მოწოდებიდან და მომსახურებიდან	15.000	
7. საეჭვო მოთხოვნების კორექტირება		2.300
8. მოთხოვნები პერსონალთან		
საქვეანგარიშო თანხებზე	145	
9. მომწოდებელზე გადახდილი ავანსები	5.000	
10. საქონელი	5.980	
11. ნედლეული და მასალები	2.345	
12. დაუმთავრებელი წარმოება	1.350	
13. მზა პროდუქცია	1.380	
14. წინასწარგადახდილი საიჯარო ქირა	700	
15. მისაღები დივიდენდი	1.200	
16. მისაღები პროცენტები	525	
17. შენობები	23.670	
18. მანქანა-დანადგარები	7.550	
19.. ოფისის აღჭურვილობა	1.650	
20. სატრანსპორტო საშუალებები	2.560	
21. შენობების ცვეთა		12.800
22. მანქანა-დანადგარების ცვეთა		3.490
23. ოფისის აღჭურვილობის ცვეთა		780
24. სატრანსპორტო საშუალებების ცვეთა		1.580
25. მონაწილეობა სხვა საზოგადოებაში	1.000	
26. გადავადებული საგადასახდო აქტივი	470	
27. მოწ. და მომსახ. წარმოქმნილი ვალდებულებ.		15.790
28. მიღებული ავანსები		3.600
29. გადასახდელი ხელფასები		1.720
30. მოკლევად. სესხები აშშ. დოლარებში (10000)		18.200
31. გადასახდელი ვალდებულებები		3.344
32. გადასახდელი პროცენტები		1.515
33. გრძელვადიანი სესხები		8.000
34. საწესდებო კაპიტალი		2.000
35. გაუნაწილებელი მოგება		7.500
36. საანგარიშო პერიოდის მოგება		9.442
ჯამი:	92061	92061

საცდელ ბალანსში მოტანილი ანგარიშების ნაშთების აგრეირების შემდეგ, ბალანსის ფორმატს შემდეგი სახე ექნება (როგორც წესი ბუღალტრულ ბალანსში ასახული უნდა იყოს, მინიმუმ 2 წლის შესადარისი ინფორმაცია. მოცემულ შემთხვევაში, გამარტივების მიზნით, მოტანილია მხოლოდ საანგარიშგებო წლის მონაცემები)

შ.პ.ს „იმელი“

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება
20X2 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით

აქტივები	შენიშვნა	20X2	20X1
გრძელვადიანი აქტივები			
ძირითადი საშუალებები	1	16780	X
გრძელვადიანი ინვესტიციები		1.000	X
გადავადებული საგადასახადო აქტივი		<u>470</u>	<u>X</u>
		18.250	X
მიმდინარე აქტივები			
სასაქ. მატერიალური ფასეულობა	2	11.055	X
სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები	3	15.270	X
ავანსები		5.000	X
მოკლევადიანი ინვესტიციები	4	11.950	X
ფულადი სახსრები	5	<u>9.586</u>	<u>X</u>
		52.861	X
სულ აქტივები		71.111	X
საკუთარი კაპიტალი და ვალდებულებები			
კაპიტალი და რეზერვი			
საწესდებო კაპიტალი		2.000	X
აკუმულირებული მოგება	6	<u>16.942</u>	<u>X</u>
		18.942	X
გრძელვადიანი ვალდებულებები			
გრძელვადიანი სესხები		<u>8.000</u>	<u>X</u>
		8.000	X
მოკლევადიანი ვალდებულებები			
სავაჭრო და სხვა ვალდებულებები	7	25.969	X
მოკლევადიანი სესხები		<u>18.200</u>	<u>X</u>
		44.169	X
საკუთარი კაპიტალი და ვალდებულებები		71.111	X

შენიშვნა: აგრეირებული საბალანსო მუხლების გაშიფვრა, მათი უკეთ აღქმისა და ინფორმაციის სარგებელიანობის თვალსაზრისით აისახება განმარტებით შენიშვნებში.

21 . 5 . პერიოდის სრული შემოსავლის ანგარიშგება

საწარმომ პერიოდის განმავლობაში აღიარებული შემოსავლებისა და ხარჯების ყველა მუხლი უნდა წარადგინოს:

- ა) ერთ, სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში; ან
- ბ) ორ ანგარიშგებაში:
 - ანგარიშგებაში, რომელიც გვიჩვენებს მოგებისა და ზარალის კომპონენტებს (განცალკევებული მოგებისა და ზარალის ანგარიშგება); და
 - ანგარიშგებაში, რომელიც იწყება მოგებით და ზარალით და გვიჩვენებს „სხვა სრული შემოსავლის“ კომპონენტებს (სრული შემოსავლის ანგარიშგება).

სხვა სრული შემოსავალი – შედგება შემოსავლებისა და ხარჯების იმ ელემენტებისაგან (მათ შორის, რეკლასიფიკაციით გამოწვეული კორექტირებებისაგან), რომლებიც აღიარებული არ არის მოგებაში ან ზარალში, როგორც მოითხოვება ან დაშვებულია სხვა ფასს-ით.

21 . 5 . 1 . ინფორმაცია, რომელიც ამსახლავს სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში

როგორც მინიმუმი, სრული შემოსავლის ანგარიშგება უნდა მოიცავდეს შემდეგ მუხლებს, რომლებიც წარმოადგენს მოცემული პერიოდის შესაბამის თანხებს:

- ა) ამონაგები;
 - ა) ამორტიზებადი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივების აღიარების შეწყვეტით წარმოქმნილი შემოსულობა და ზარალი;
- ბ) ფინანსური დანახარჯები;
- გ) კაპიტალ-მეთოდით აღრიცხული მეკავშირე საწარმოებისა და ერთობლივი საქმიანობის მოგებისა და ზარალის წილი;
 - გა) აღრინდელ საბალანსო ღირებულებასა და რეკლასიფიკაციის თარიღისათვის განსაზღვრულ რეალურ ღირებულებას შორის განსხვავების თანხას (როგორც ეს განმარტებულია ფას 9-ში), თუ ფინანსური აქტივი რეკლასიფიკაციის შემდეგ შეფასებულია რეალური ღირებულებით;
- დ) საგადასახადო ხარჯი;
- ე) თანხა, რომელიც შედგება მუხლების ჯამისაგან:
 - (i) შეწყვეტილი ოპერაციების შედეგად წარმოქმნილი მოგება ან ზარალი დაბეგვრის შემდეგ; და
 - (ii) დაბეგვრის შემდგომი შემოსულობა ან ზარალი, რომელიც აღიარებულია იმ აქტივების ან გამსვლელი ჯგუფის (ჯგუფების) გაყიდვის ან გასვლის რეალური ღირებულებისა და დანახარჯების სხვაობის შეფასების დროს, რომლებიც წარმოადგენენ შეწყვეტილ ოპერაციას; და
- ვ) მოგება ან ზარალი;
- ზ) სხვა სრული შემოსავლის თითოეული კომპონენტი, რომელიც კლასიფიცირებულია შინაარსის მიხედვით ((თ) პუნქტის თანხების გარდა);
- თ) კაპიტალ-მეთოდით აღრიცხული მეკავშირე საწარმოებისა და ერთობლივი საქმიანობის სხვა სრული შემოსავლის წილი; და
- ი) სრული შემოსავლის მთლიანი თანხა.

საწარმომ სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში, ან განცალკევებულ მოგებისა და ზარალის ანგარიშგებაში (თუ წარდგენილია), ან განმარტებით შენიშვნებში შემოსავლების ან ხარჯების მუხლები არ უნდა წარმოადგინოს განსაკუთრებული მუხლის სახით.

საანგარიშგებო პერიოდის მოგება ან ზარალი

საწარმომ საანგარიშგებო პერიოდის შემოსავლებისა და ხარჯების ყველა მუხლი უნდა აღირიცხოს მოგებაში ან ზარალში, თუ ფასს-ით სხვა რამ არ მოითხოვება, ან ნებადართული არ არის.

საანგარიშგებო პერიოდის სხვა სრული შემოსავალი

საწარმომ სხვა სრული შემოსავლის თითოეულ კომპონენტთან დაკავშირებული მოგების გადასახადი, მათ შორის რეკლასიფიკაციის კორექტირებები, უნდა აჩვენოს ან სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში, ან განმარტებით შენიშვნებში.

საწარმოს უფლება აქვს, სხვა სრული შემოსავლის კომპონენტები წარმოადგინოს:

- ა) დაბეგვრის შედეგების გამოკლებით; ან
- ბ) დაბეგვრამდელი მდგომარეობით, ერთი თანხით, რომელიც გვიჩვენებს ამ კომპონენტთან დაკავშირებული მოგების გადასახადის აგრეგირებულ სიდიდეს.

საწარმომ მოგებაში და ზარალში აღიარებული ხარჯების კლასიფიკაცია უნდა მოახდინოს მათი ეკონომიკური შინაარსის, ან საწარმოში მათი ფუნქციების მიხედვით. არჩევანი უნდა გაკატდე იმ მეთოდზე, რომელიც უფრო საიმედო და შესაბამის ინფორმაციას იძლევა.

პირველი ტიპის სტრუქტურა მოიხსენიება, როგორც ხარჯების “ეკონომიკური შინაარსის” მიხედვით დაჯგუფების მეთოდი. ხარჯები მოგებისა და ზარალის ფარგლებში აგრეგირდება მათი ეკონომიკური შინაარსის მიხედვით (მაგალითად, ცვეთა, მასალების შეძენა, ტრანსპორტირების დანახარჯები, მომუშავეთა გასამრჯელო და სხვა) და არ ხდება მათი გადანაწილება ფუნქციების მიხედვით. ქვემოთ მოცემული კლასიფიკაცია ეყრდნობა ხარჯების დაჯგუფებას მათი ეკონომიკური შინაარსის მიხედვით:

ამონაგები	X
სხვა შემოსავლები	X
ცვლილებები მზა პროდუქციისა და დაუმთავრებელი წარმოებს მარაგში	X
გამოყენებული ნედლეული და მასალები	X
პერსონალის შენახვის ხარჯები	X
ცვეთისა და ამორტიზაციის ხარჯები	X
სხვა ხარჯები	X
სულ ხარჯები	(X)
მოგება დაბეგვრამდე	X

მეორე ტიპის სტრუქტურა ეხება “ხარჯების ფუნქციების” ანუ “მიმოქცევის (საბრუნავი) ხარჯების” მეთოდს. ამ მეთოდის თანახმად, ხარჯების კლასიფიკაცია ხდება მათი ფუნქციის მიხედვით, როგორც რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულების ნაწილი,

ან მაგალითად, როგორც კომერციული ან ადმინისტრაციული საქმიანობის ნაწილი. ამგვარი წარდგენით საწარმო, როგორც მინიმუმ, რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულებას გამოყოფს სხვა ხარჯებისაგან. ამ მეთოდით მომხმარებელს უფრო შესაფერისი ინფორმაცია მიეწოდება, ვიდრე ეკონომიკური შინაარსის მიხედვით ხარჯების კლასიფიკაციის მეთოდით, მაგრამ ფუნქციების მიხედვით ხარჯების განაწილება შეიძლება სუბიექტურად ხდებოდეს და დასაბუთებელ გადაწყვეტილებას მოითხოვდეს. ქვემოთ მოცემულია ხარჯების კლასიფიკაციის მაგალითი ფუნქციების მიხედვით:

ამონაგები	X
რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება	(X)
საერთო მოგება	X
სხვა შემოსავლები	X
კომერციული დანახარჯები	(X)
ადმინისტრაციული ხარჯები	(X)
სხვა ხარჯები	(X)
მოგება დაბეგვრამდე	X

საწარმომ, რომელიც იყენებს ხარჯების კლასიფიკაციას ფუნქციების მიხედვით, უნდა გააშუქოს დამატებითი ინფორმაცია ხარჯების ეკონომიკური შინაარსის შესახებ, მათ შორის აქტივების ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯის და დაქირავებულ მომუშავეთა გასამრჯელოების ხარჯის.

21 . 6 . პერიოდის ფულადი ნაკადების ანგარიშგება

ბასს 7-ის „ფულადი ნაკადების ანგარიშგება“ მიხედვით:

საწარმომ უნდა მოამზადოს ფულადი ნაკადების ანგარიშგება წინამდებარე სტანდარტის მოთხოვნათა შესაბამისად და წარმოადგინოს იგი, როგორც ფინანსური ანგარიშგების განუყოფელი ნაწილი, ყოველი საანგარიშგებო პერიოდისათვის.

საწარმოს მიერ მიღებული მოგება და ფულადი სახსრები, როგორც წესი, ერთმანეთს არ ემთხვევა. საწარმოს მიერ წლის განმავლობაში მიღებული მოგება არ ნიშნავს, რომ ფულიც ამდენივე აქვს მიღებული მას. სავსებით შესაძლებელია, საწარმომ საანგარიშგებო წელი დიდი მოგებით დაამთავროს, მაგრამ ჰქონდეს ცოტა ფული. ამასთან, უდავოა, რომ ფული სამეურნეო საქმიანობისათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობისაა, რადგან ფულის საშუალებით ხდება რესურსების შეძენა, ხელფასების გადახდა, კრედიტორული დავალიანების დაფარვა, ხარჯების ანაზღაურება და სხვა. შესაბამისად, საწარმოს მართვის თვალსაზრისით, მნიშვნელოვანი ყურადღება ეთმობა ფულად ნაკადებს.

ფულადი ნაკადების შესახებ ინფორმაცია, გარდა საწარმოს ხელმძღვანელობისა, საინტერესო და სასარგებლოა ინფორმაციის სხვა მომხმარებლებისთვისაც. ისინი დაინტერესებულნი არიან გაიგონ, თუ როგორ გამოიმუშავენ და იყენებს საწარმო ფულად სახსრებს და მათ ეკვივალენტებს.

ამგვარად, ფულადი ნაკადების შესახებ ინფორმაციით ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებლებს საშუალება ეძლევათ, შეაფასონ საწარმოს მიერ ფულადი სახსრებისა და მისი ეკვივალენტების გამომუშავების შესაძლებლობა, დროულობა და საიმედოობა. ასეთი ინფორმაცია შესაძლებლობას იძლევა:

- შეფასდეს საწარმოს მოკლე და გრძელვადიანი გადახდისუნარიანობა;
- დადგინდეს, შეძლებს თუ არა საწარმო გადაიხადოს კრედიტები და დივიდენდები;
- განისაზღვროს საწარმოს მოთხოვნები დამატებით დაფინანსებაზე;
- მოხდეს მომავალი პერიოდის ფულადი ნაკადების პროგნოზირება;
- გაირკვეს წმინდა მოგებასა (ზარალსა) და ფულადი სახსრების წმინდა მატებას (კლებას) შორის განსხვავების მიზეზი და სხვა.

ფულადი ნაკადების შესახებ სრულ ინფორმაციას იძლევა ფინანსურ ანგარიშგებაში შემავალი კომპონენტი – ფულადი ნაკადების ანგარიშგება.

ფულადი ნაკადების ანგარიშგების მთავარი მიზანია – ფინანსური ანგარიშგების ინფორმაციის მომხმარებელი უზრუნველყოს, პერიოდის განმავლობაში საწარმოში ფულადი სახსრების შემოსვლისა და გასვლის შესახებ ინფორმაციით ე.ი. მოცემული ანგარიშგება წარმოადგენას გვიქმნის ფულის შემოდინებისა და გადინების შესახებ. ფულადი ნაკადების ანგარიშგება ავსებს ბალანსის და მოგებისა და ზარალის ანგარიშგების მონაცემებს. იგი გვიჩვენებს როგორც ფულადი სახსრების მასას და მოძრაობას, ასევე საწარმოს ფულადი სახსრების ნაშთის ცვლილებას პერიოდის განმავლობაში.

ბასს 7-ის „ფულადი ნაკადების ანგარიშგება“ მიხედვით:

ფულად სახსრებში - იგულისხმება ნაღდი და დეპოზიტები მოთხოვნამდე.

ფულადი სახსრების ეკვივალენტები - არიან მოკლევადიანი, მაღალლიკვიდური ინვესტიციები, რომლებიც დაუბრკოლებლად გადაიცვლებიან ნაღდი ფულის წინასწარ ცნობილ ოდენობაზე და რომელთა ღირებულების შეცვლის რისკი უმნიშვნელოა.

ფულადი ნაკადები - ნიშნავს ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების შემოსვლასა და გასვლას.

საოპერაციო საქმიანობა - არის საწარმოს ძირითადი შემოსავლების მომტანი და სხვა საქმიანობა, რომელიც არ არის საინვესტიციო ან საფინანსო საქმიანობა.

საინვესტიციო საქმიანობა - არის გრძელვადიანი აქტივებისა და იმ სხვა ინვესტიციათა შეძენა და რეალიზაცია, რომლებსაც არ მოიცავს ფულადი სახსრების ეკვივალენტები.

საფინანსო საქმიანობა - არის ისეთი საქმიანობა, რომლის შედეგად რაოდენობრივად და სტრუქტურულად იცვლებიან საწარმოს საკუთარი კაპიტალი და ნასესხები საშუალებები.

21 . 6 . 1 . ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრების ეკვივალენტები უფრო მეტად გამიზნულია მოკლევადიან ფულად ვალდებულებათა შესასრულებლად, ვიდრე ინვესტიციებისათვის ან სხვა მიზნით. იმისათვის, რომ ინვესტიცია კლასიფიცირდეს როგორც ფულადი სახსრების ეკვივალენტი,

იგი ადვილად გადაცვლადი უნდა იყოს წინასწარ ცნობილ ნაღდი ფულის ოდენობაზე და მისი ღირებულების შეცვლის რისკი უმნიშვნელო იყოს. ამიტომ, როგორც წესი, ინვესტიცია ნაღდი ფულადი სახსრების ეკვივალენტად მხოლოდ იმ შემთხვევაში კვალიფიცირდება, თუ მას დაფარვის მოკლე ვადა აქვს, ვთქვათ შეძენიდან სამი თვე ან ნაკლები. ინვესტიციები საკუთარ კაპიტალში არ ჩაითვლება ფულადი სახსრების ეკვივალენტად, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ისინი, თავისი შინაარსით, ფულადი სახსრების ეკვივალენტს წარმოადგენს, მაგალითად, პრივილეგიურ აქციას, რომელიც შეძენილია განაღდების ვადამდე ცოტა ხნით ადრე და რომელზეც მითითებულია განაღდების თარიღი.

საბანკო სესხები, როგორც წესი, საფინანსო საქმიანობა ითვლება, თუმცა ზოგიერთ ქვეყანაში საბანკო ოვერდრაფტები, რომლებიც მოთხოვნისთანავე ექვემდებარება განაღდებას, საწარმოთა ფულადი სახსრების მართვის განუყოფელი ნაწილია. ასეთ შემთხვევაში საბანკო ოვერდრაფტები ჩაითვლება ფულადი სახსრებისა და მათი ეკვივალენტების ელემენტად. ამგვარი საბანკო შეთანხმებისათვის დამახასიათებელია ბანკის ნაშთის ხშირი მერყეობა დადებითიდან ოვერდრაფტისკენ.

ფულადი ნაკადები არ მოიცავს სახსრების გადასვლას ფულადი სახსრებიდან მათ ეკვივალენტებში და პირიქით, რადგან ისინი უფრო მეტად საწარმოს ფულადი სახსრების მართვის შემადგენელი ნაწილია, ვიდრე საოპერაციო, საინვესტიციო და საფინანსო საქმიანობისა. ფულადი სახსრების მართვა მოიცავს ჭარბი ფულადი სახსრების ინვესტირებას ფულადი სახსრების ეკვივალენტებში.

21 . 6 . 2 . ფულადი ნაკადების ანგარიშგების წარდგენა

ფულადი სახსრების ანგარიშგებაში უნდა აისახოს საანგარიშგებო პერიოდის ფულადი ნაკადები, რომელიც დაჯგუფებული იქნება საოპერაციო, საინვესტიციო და საფინანსო საქმიანობად.

საწარმო ანგარიშგებაში ფულად ნაკადებს წარადგენს საოპერაციო, საინვესტიციო და საფინანსო საქმიანობიდან გამომდინარე ისეთი ფორმით, რომელიც ყველაზე მეტად მისაღებია მისი საქმიანობისათვის. დაჯგუფება საქმიანობის მიხედვით იძლევა ინფორმაციას, რომელიც მომხმარებელს საშუალებას აძლევს, შეაფასოს მოცემული საქმიანობის გავლენა საწარმოს ფინანსურ მდგომარეობაზე და საწარმოს ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები. ამ ინფორმაციის გამოყენება ასევე შესაძლებელია საქმიანობის სახეებს შორის თანაფარდობის შეფასების მიზნით.

ერთი სამეურნეო ოპერაცია შეიძლება ფულადი სახსრების ისეთ ნაკადებს მოიცავდეს, რომლებიც სხვადასხვანაირად კლასიფიცირდება. მაგალითად, თუ სესხის დაფარვა მოიცავს დარიცხულ პროცენტებსა და ძირითად თანხას, პროცენტების გადახდა შეიძლება კლასიფიცირდეს საოპერაციო საქმიანობად, ხოლო ძირითადი თანხის გადახდა – საფინანსო საქმიანობად.

საოპერაციო საქმიანობა

საოპერაციო საქმიანობასთან დაკავშირებული ფულადი ნაკადების ოდენობა ითვლება საწარმოს საქმიანობის შეფასების მთავარ ინდიკატორად, რადგან აქედან ჩანს, საწარმოს ძირითადი საქმიანობიდან შემოვიდა თუ არა საკმარისი ფულადი სახსრები შესახდების დასაფარად, საწარმოო სიმძლავრის შესანარჩუნებლად, დივიდენდების გადასახდელად და ახალ ინვესტიციათა განსახორციელებლად, დაფინანსების გარე წყაროთა მოზიდვის გარეშე. ინფორმაცია წარსული საოპერაციო საქმიანობის შედეგად მიღებული ფულადი ნაკადების ცალკეული ელემენტის შესახებ, სხვა ინფორმაციასთან ერთად, სასარგებლოა საოპერაციო საქმიანობიდან მისაღები ფულადი ნაკადების პროგნოზირებისათვის.

საოპერაციო საქმიანობის ფულადი ნაკადები უმეტესად საწარმოს ძირითადი შემოსავლების მომტანი საქმიანობიდან წარმოიშობა. ამგვარად, იგი, საზოგადოდ, წარმოიშობა ისეთი სამეურნეო ოპერაციებისა და მოვლენების შედეგად, რომლებიც მონაწილეობენ მოგების და ზარალის განსაზღვრაში. საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადების მაგალითებია:

I. საოპერაციო საქმიანობის ფულადი ნაკადები**შემოღება****გაღება**

საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციიდან მიღებული ფულადი სახსრები	საქონლის, ნედლეულის და მომსახურების შეძენისათვის გადახდილი ფულადი სახსრები
როიალტებიდან, ჰონორარებიდან, საკომისიო გადასახდელებიდან და სხვა შემოსავლებიდან მიღებული ფულადი სახსრები	თანამშრომლებისათვის და მათი სახელით გადახდილი ფულადი სახსრები
სადაზღვევო საწარმოს მიერ სადაზღვევო თანხების სახით მიღებული ფულადი სახსრები.	სადაზღვევო საწარმოს მიერ სადაზღვევო პრემიების გადასახდელად გასული ფულადი სახსრები
საოპერაციო საქმიანობასთან დაკავშირებული გადასახადების დაბრუნებით მიღებული ფულადი სახსრები	საოპერაციო საქმიანობასთან დაკავშირებული გადასახადების დასაფარავად გასული ფულადი სახსრები
კომერციული და სავაჭრო მიზნით დადებულ კონტრაქტებთან დაკავშირებით მიღებული ფულადი სახსრები	კომერციული და სავაჭრო მიზნით დადებულ კონტრაქტებთან დაკავშირებით გადახდილი ფულადი სახსრები
მიღებული პროცენტები და დივიდენდები	გადახდილი პროცენტები და დივიდენდები

საინვესტიციო საქმიანობა

მნიშვნელოვანია საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადების ცალკე გამოყოფა, რადგან იგი გვიჩვენებს, თუ რა დანახარჯები იქნა გაწეული იმ რესურსებისათვის, რომლებმაც უნდა შექმნან მომავალი შემოსავალი და ფულადი ნაკადები. მხოლოდ ისეთი დანახარჯების კლასიფიცირება შეიძლება საინვესტიციო საქმიანობის

დანახარჯებად, რომლის გაწვევაც იწვევს აქტივის აღიარებას ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში. საინვესტიციო საქმიანობასთან დაკავშირებული ფულადი ნაკადების მაგალითია:

II. საინვესტიციო საქმიანობის ფულადი ნაკადები

შემოღონება	გაღონება
ძირითადი საშუალებების, არამატერიალური და სხვა გრძელვადიანი აქტივების გაყიდვიდან მიღებული ფულადი სახსრები	ძირითადი საშუალებების, არამატერიალური და სხვა გრძელვადიანი აქტივების შესაძენად გადახდილი ფულადი სახსრები
სხვა საწარმოს საკუთარ კაპიტალში წილის ან სასესხო ინსტრუმენტებისა და ერთობლივი საქმიანობის წილის გაყიდვით მიღებული ფულადი სახსრები	სხვა საწარმოს საკუთარ კაპიტალში წილის ან სასესხო ინსტრუმენტებისა და ერთობლივი საქმიანობის წილის შესაძენად გადახდილი ფულადი სახსრები
გაცემული ავანსებისა და სესხების დასაფარავად მიღებული ფულადი სახსრები	სხვა პირებზე ავანსებად და სესხებად გაცემული ფულადი სახსრები

საფინანსო საქმიანობა

მნიშვნელოვანია საფინანსო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადების ცალკე გამოყოფა, რადგან იგი სასარგებლოა საწარმოს კაპიტალის მომწოდებლის შესაძლო პრეტენზიების შესაფასებლად, მომავალი ფულადი ნაკადების მიმართ. საფინანსო საქმიანობასთან დაკავშირებული ფულადი ნაკადების მაგალითებია:

III. საფინანსო საქმიანობის ფულადი ნაკადები

შემოღონება	გაღონება
სავალო ფასიანი ქაღალდების, თამასუქების, ობლიგაციების, გირაოებისა და სხვა გრძელვადიანი სესხების გამოშვებით მიღებული ფულადი სახსრები	სესხების დასაფარავად გადახდილი ფულადი სახსრები. ფინანსური იჯარის ვალდებულების შესამცირებლად გადახდილი ფულადი სახსრები
აქციებისა და წილის გაყიდვიდან მიღებული ფული.	აქციების უკან გამოსყიდვაში გადახდილი ფული. მეპატრონის მიერ წილის თანხობრივი გატანა.

პროცენტები და დივიდენდები

პროცენტებისა და დივიდენდების სახით მიღებული და გაცემული ფულადი ნაკადები უნდა აისახოს განცალკევებით. მათი კლასიფიცირება უნდა მოხდეს უცვლელად, პერიოდიდან პერიოდამდე, როგორც საოპერაციო, საინვესტიციო ან საფინანსო საქმიანობა.

გადახდილი და მიღებული პროცენტები და დივიდენდები საფინანსო დაწესებულებებისათვის, ძირითადად, კლასიფიცირდება როგორც საოპერაციო საქმიანობის ფულადი ნაკადები. თუმცა, სხვა საწარმოებისათვის არ არსებობს ერთიანი მოსაზრება ამგვარი ფულადი ნაკადების კლასიფიცირების შესახებ. გადახდილი და მიღებული პროცენტები და დივიდენდები შეიძლება კლასიფიცირდეს როგორც საოპერაციო ფულადი ნაკადები, რადგან ისინი მონაწილეობენ წმინდა მოგებისა და ზარალის განსაზღვრაში. ამის საპირისპიროდ, გადახდილი და მიღებული პროცენტები და დივიდენდები ასევე შეიძლება კლასიფიცირდეს, შესაბამისად, როგორც ფინანსური რესურსების მოზიდვის დანახარჯები ან ინვესტიციების უკუგება.

გადახდილი დივიდენდები შეიძლება კლასიფიცირდეს როგორც ფულადი სახსრების ფინანსური ნაკადები, რადგან ისინი წარმოადგენს ფინანსური რესურსების მოზიდვის დანახარჯებს. ამასთან, გადახდილი დივიდენდები ასევე შეიძლება კლასიფიცირდეს, როგორც საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადების შემადგენელი ნაწილი, რათა მომხმარებელს დაეხმაროს, განსაზღვროს საწარმოს შესაძლებლობა, დივიდენდები გადაიხადოს საოპერაციო ნაკადების ფულადი სახსრებიდან.

არაფულადი სამეურნეო ოპერაციები

ისეთი საინვესტიციო და საფინანსო ოპერაციები, რომელიც არ საჭიროებს ფულად სახსრებს ან მათ ეკვივალენტებს, არ აისახება ფულადი ნაკადების ანგარიშგებაში. ეს სამეურნეო ოპერაციები ფინანსური ანგარიშგების რომელიმე ნაწილში ისეთი ფორმით უნდა აისახოს, რომ მომხმარებელი უზრუნველყოს შესაბამისი ინფორმაციით, ამგვარი საინვესტიციო და საფინანსო საქმიანობის შესახებ.

21 . 6 . 3 . საოპერაციო საქმიანობასთან დაკავშირებული ფულადი ნაკადების წარდგენა

საოპერაციო საქმიანობასთან დაკავშირებული ფულადი ნაკადები საწარმომ უნდა წარადგინოს:

- ა) პირდაპირი მეთოდით, რომელშიც ნაჩვენებია ფულადი სახსრების შემოსავლისა და გასავლის მთლიანი ნაკადები, ძირითადი კატეგორიების მიხედვით; ან
- ბ) არაპირდაპირი მეთოდით, რომლის მიხედვითაც წმინდა მოგება ან ზარალი კორექტირდება არაფულადი ოპერაციების შედეგებით, წარსული ან მომავალი პერიოდის საოპერაციო შემოსავლებისა და გადახდების გადავადების ან ღარიცხვის გათვალისწინებით, რომლებიც დაკავშირებულია საინვესტიციო ან საფინანსო საქმიანობის ფულად ნაკადებთან.

საინვესტიციო ან საფინანსო საქმიანობის ფულად ნაკადებთან დაკავშირებით, სტანდარტით დაშვებულია მხოლოდ ერთი ნორმა, რომელიც ითვალისწინებს საინვესტიციო ან საფინანსო საქმიანობის ფულადი ნაკადების ასახვას, შემოსავლებისა და გასავლების კატეგორიების მიხედვით.

პირდაპირი მეთოდით ფულადი ნაკადების ანგარიშგების შედგენისას შეიძლება ორი მიდგომის გამოყენება. პირდაპირი გულისხმობს ფულადი ნაკადების დაშლას, მათი

კატეგორიების მიხედვით და კატეგორიების კლასიფიკაციას საქმიანობათა კომპონენტებად. იგი შედარებით შრომატევადია, მაგრამ იოლია ინფორმაციის კომპიუტერული დამუშავებისას, თუ პროგრამა უზრუნველყოფს ფულადი ნაკადების ქრონოლოგიურ დაგროვებას, შესაბამისი კატეგორიების მიხედვით.

მეორე მიდგომა ითვალისწინებს ფულადი ნაკადების ანგარიშგების შედგენას ბალანსის, მოგებისა და ზარალის შესახებ ანგარიშგებისა და სხვა დამატებითი ინფორმაციის საფუძველზე. იგი ნაკლებ შრომას, მაგრამ შესაბამისი ფორმულების კვალიფიციურ გამოყენებას მოითხოვს.

საწარმოებს რეკომენდაცია ეძლევათ, რომ ფულადი ნაკადების ანგარიშგება შეადგინონ პირდაპირი მეთოდით. პირდაპირი მეთოდი იძლევა ინფორმაციას, რომელიც სასარგებლოა მომავალი ფულადი ნაკადების შესაფასებლად, რის საშუალებასაც ვერ იძლევა არაპირდაპირი მეთოდი.

ფულადი სახსრების მოძრაობის გაანგარიშების ცხრილი პირდაპირი მეთოდით
ფულის ნაკადი საოპერაციო საქმიანობიდან

შემოსავალი ან ზარჯი (მოგება-ზარალიდან)		შესწორება (ბალანსიდან)					ფულადი ნაკადების მოძრაობის ცხრილი
შემოსავალი რეალიზაციიდან	+	დებიტ. დავალ. შემცირება ან	+	მიღებული აგანსის ზრდა ან			= პროდუქციის რეალიზაციიდან მიღებული ფული
	-	დებიტ. დავალ. ზრდა	-	მიღებული აგანსის შემცირება			
რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება	+	მარაგის ზრდა ან	+	კრედ. დავალ. შემცირება ან	+	გადახდ. აგანსის ზრდა ან	= პროდუქტი შესყიდვად გადახდილი ფული
	-	მარაგის შემცირება	-	კრედ. დავალ. ზრდა	-	გადახდ. აგანსის შემცირება	
საოპერაციო ზარჯები	+	აგანსად გაწეული ზარჯების ზრდა ან	+	ღარიცხული ვალდებულებების შემცირება ან			= საოპერაციო ზარჯების საზით გადახდილი სახსრები
	-	აგანსად გაწეული ზარჯების შემცირება	-	ღარიცხული ვალდებულებების ზრდა			
სესხის %-ის ზარჯი	+	პროცენტის დავალიანების შემცირება ან					= პროცენტის საზით გადახდილი ფული
	-	პროცენტის დავალიანების ზრდა					
გადასახადების ზარჯი	+	გადასახადების დავალიანების შემცირება ან					= გადასახადების საზით გადახდილი ფული
	-	გადასახადების დავალიანების ზრდა					
ცვეთის ზარჯი							= 0
ამორტიზაციის ზარჯი							

ფულის ნაკადი საინვესტიციო საქმიანობიდან

ფიქსირებული მატერიალური და არამატერიალური აქტივების რეალიზაციით მიღებული შემოსავალი	=	ფულადი სახსრების შემოდინება
აქციების, ობლიგაციებისა და სხვა ფასიანი ქაღალდების რეალიზაციით მიღებული თანხები		
გრძელვადიანი დებიტორების მიერ სესხის დაფარვიდან მიღებული თანხები		
ფიქსირებული მატერიალური და არამატერიალური აქტივების შესაძენად გადახდილი თანხები	=	ფულადი სახსრების გადინება
აქციების, ობლიგაციებისა და სხვა ფასიანი ქაღალდების შესაძენად გადახდილი თანხები		
დებიტორზე გაცემული სესხები		

ფულის ნაკადი საფინანსო საქმიანობიდან

კაპიტალის შესავშებად პარტნიორის მიერ შემოტანილი ფული	=	ფულადი სახსრების შემოდინება
ჩვეულებრივი და პრივილეგირებული აქციების გამოშვებით მიღებული თანხები		
ობლიგაციების გამოშვების შედეგად მიღებული თანხები		
აქციების უკან გამოსყიდვისათვის გადახდილი თანხები	=	ფულადი სახსრების გადინება
დივიდენდის სახით გადახდილი თანხები		
კრედიტორული თამასუქების დასაფარავად გადახდილი თანხები		
მოიჯარეს მიერ ფინანსურ იჯარასთან დაკავშირებით ვალდებულების შეძირებისათვის გადახდილი თანხები		

შ.პ.ს „იმედი“**ფულადი ნაკადების ანგარიშგება****20X2 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით (პირდაპირი მეთოდით)****ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან**

	20X2	20X1
კლიენტებისაგან მიღებული ფული	84.975	
მომწოდებლებზე გადახდილი ფული	(23.102)	(X)
თანამშრომლებზე გაცემული ფული	(22.445)	(X)
სხვა საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრები	4.000	X
სხვა საოპერაციო ხარჯებისათვის გადახდილი ფულადი სახსრები	(8.330)	(X)
დანარჩენ გადასახადებში გადახდილი ფულადი სახსრები	(8.850)	(X)
სავაჭრო ფასიანი ქაღალდების შესაძენად გადახდილი ფული	(6.350)	(X)
მიღებული პროცენტები	155	X
მიღებული დივიდენდები	300	X
სულ საოპერაციო საქმიანობიდან შემოსული თანხები	20.353	X

გადახდილი პროცენტები	(2.135)	(X)
გადახდილი დივიდენდები	(4.300)	(X)
გადახდილი მოგების გადასახადი	(2.752)	(X)
მიწისძვრით მიყენებული ზარალი	<u>(2000)</u>	<u>(X)</u>
წმინდა ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობიდან	<u>9.166</u>	<u>X</u>
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან		
გელვადიანი ინვესტიციების შეძენა	(500)	(X)
ძირითადი საშუალებების შეძენა	<u>(6.340)</u>	<u>(X)</u>
საინვესტიციო საქმიანობისათვის გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები	<u>(6.840)</u>	<u>(X)</u>
ფულადი ნაკადების საფინანსო საქმიანობიდან		
გელვადიანი სესხების გადახდა	(1.000)	(X)
შემოსულობანი მოკლევადიანი სესხებიდან	<u>4600</u>	<u>X</u>
საფინანსო საქმიანობისათვის გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები	<u>3600</u>	<u>X</u>
ფულადი სახსრებისა და მათი ექვივალენტების წმინდა ზრდა	5926	X
ფულადი სახსრებისა და მათი ექვივალენტები საანგარიშგებო პერიოდის დასაწყისისათვის	<u>3.660</u>	<u>X</u>
ფულადი სახსრებისა და მათი ექვივალენტები საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსათვის	<u>9.586</u>	<u>X</u>

არაპირდაპირი მეთოდი, როგორც აღნიშნული იყო, გამოიყენება საოპერაციო საქმიანობის წმინდა ფულადი ნაკადების გამოანგარიშებისათვის. ამ მიზნით, აუცილებელია საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული დაბეგვრამდელი წმინდა მოგების კორექტირება. არაპირდაპირი მეთოდით საოპერაციო საქმიანობასთან დაკავშირებული წმინდა ფულადი ნაკადები განისაზღვრება წმინდა მოგებისა და ზარალის კორექტირებით.

ფულადი სახსრების გაანგარიშება საოპერაციო საქმიანობიდან არაპირდაპირი მეთოდით

ემატება წმინდა მოგებას	აღკდება წმინდა მოგებას
ცვეთის ხარჯი	
ამორტიზაციის ხარჯი	
ზარალი (საინვესტიციო/ფინანსური)	მოგება (საინვესტიციო/ფინანსური)
დებიტორული დავალიანების შემცირება	დებიტორული დავალიანების ზრდა
სასაქ-მატერიალური ფასეულ. შემცირება	სასაქ-მატერიალური ფასეულ. ზრდა
წინანსწარ გადახდილი ხარჯის შემცირება	წინანსწარ გადახდილი ხარჯის ზრდა
კრედიტორული დავალიანების ზრდა	კრედიტორული დავალიანების შემცირება
დარიცხული ვალდებულებების ზრდა	დარიცხული ვალდებულებების შემცირება
პროცენტის დავალიანების ზრდა	პროცენტის დავალიანების შემცირება
საშემოს. გადასახ. დავალიანების ზრდა	საშემოს. გადასახ. დავალიანების შემცირება

შ.პ.ს. „იმედი“
ფულადი ნაკადების ანგარიშგება 20X2 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
(არაპირდაპირი მეთოდით)

ფულადი ნაკადები	20X2	20X1
საოპერაციო საქმიანობიდან		
წმინდა მოგება დაბეგვრამდე და განსაკუთრებულ მუხლამდე	15.178	X
შესწორებები შემდეგი მუხლებისათვის:		
ცვეთა	3.060	X
საოპერაციო ხარჯები	2.350	X
შემოსავალი ინვესტიციებიდან	(500)	(X)
შემოსავალი პროცენტებიდან	(480)	(X)
მიღებული პროცენტები	155	X
მიღებული დივიდენდები	300	X
მოგება საოპერაციო საქმიანობიდან საბრუნავ კაპიტალში ცვლილებამდე	20.063	X
მყიდველთა და სხვა დებიტორების დავალიანებების შემცირება	2.995	X
სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის მატება	(2.305)	(X)
ინვესტიციების მატება	(2.950)	(X)
მომწოდებელთა კრედიტორული დავალიანების მატება	2.550	X
საოპერაციო საქმიანობიდან შემოსული ფულადი სახსრები	20.353	X
გადახდილი პროცენტები	(2.135)	(X)
გადახდილი დივიდენდები	(4.300)	(X)
გადახდილი მოგების გადასახადი	(2.752)	(X)
მიწისძვრით მიყენებული ზარალი	(2000)	(X)
წმინდა ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობიდან	9.166	X
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან		
გძლევადიანი ინვესტიციების შეძენა	(500)	(X)
ძირითადი საშუალებების შეძენა	(6.340)	(X)
წმინდა ფულადი სახსრები საინვესტიციო საქმიანობიდან	(6.840)	(X)
ფულადი ნაკადების საფინანსო საქმიანობიდან		
გძლევადიანი სესხების გადახდა	(1.000)	(X)
შემოსულობანი მოკლევადიანი სესხებიდან	4.600	X
წმინდა ფულადი სახსრები საფინანსო საქმიანობიდან	3.600	(X)
ფულადი სახსრებისა და მათი ექვივალენტების წმინდა ზრდა	5.926	X
ფულადი სახსრებისა და მათი ექვივალენტები საანგარიშგებო პერიოდის დასაწყისისათვის	3.660	X
ფულადი სახსრებისა და მათი ექვივალენტები საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსათვის	9.586	X

საილუსტრაციო მაგალითი:

დავალება: მოცემული ინფორმაციების (ბალანსის, მოგება-ზარალის და დამატებითი ინფორმაციების) საფუძველზე შეადგინეთ სააქციო საზოგადოება „იმედი“-ს ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშგება პირდაპირი და არაპირდაპირი მეთოდით.

მოგება-ზარალის ანგარიშგება 20X2 წლის 01.01. დან 20X2 წლის 31.12. მდე სააქციო საზოგადოება „იმედი“ გაზომვის ერთეული: ლარი		
შემოსავალი რეალიზებული პროდუქციიდან	698.000	
რეალიზებული პროდუქციის თვითღირებულება	(520.000)	
მოგება რეალიზაციიდან:		178.000
საოპ. ხარჯები (მოიცავს ძირითადი საშუალებების ამორტიზაციას, 37.000)	(147.000)	
მოგება საოპერაციო საქმიანობიდან:		31.000
სხვა შემოსავლები და ხარჯები არასაოპერაციო საქმიანობიდან		
ხარჯები პროცენტის სახით	(23.000)	
შემოსავლები პროცენტის სახით	6.000	
მოგება ფასიანი ქაღალდების რეალიზაციიდან	12.000	
ზარალი ძირითადი საშუალებების რეალიზაციიდან	(3.000)	
მოგება დაბეგვრამდე:		23.000
მოგების გადასახადი	(7.000)	
სუფთა მოგება:		16.000

დამატებითი ინფორმაცია:

1. საწარმომ შეიძინა 78.000 ლარის ფასიანი ქაღალდები;
2. ფასიანი ქაღალდები გაიყიდა 102.000 ლარად. ამ ფასიანი ქაღალდების შეძენის ღირებულება 90.000 ლარი;
3. შეძენილია 120.000 ლარის ძირითადი საშუალებები;
4. გაიყიდა ძირითადი საშუალებები 5.000 ლარად. თავდაპირველი ღირებულება შეადგენს 10.000-ლარს, ხოლო დარიცხული ამორტიზაცია 2.000-ლარს;
5. 100.000 ლარის ობლიგაციები გაცვლილი იქნა ძირითად საშუალებებში (არაფულადი გატარება);
6. გაანაღდა მის მიერ გამოშვებული 50.000-ლარის ობლიგაციები ;
7. გამოუშვა და გაიყიდა 30000 ჩვეულებრივი აქცია 150.000 ლარად (აქციების ნომინალური ღირებულება 5 ლარია);
8. გადაიხადა 8.000 ლარი დივიდენდის სახით.

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება 20X2 წლის 31 დეკემბრისათვის სააქციო საზოგადოება „იმელი“ გაზომვის ერთეული ათასი ლარი			
	საანგარიშო პერიოდის დასაწყისში	საანგარიშო პერიოდის ბოლოს	სწვობა
აქტივები			
მიმდინარე აქტივები			
ფულადი სახსრები	15	46	+31
დებიტორული დავალიანება	55	47	-8
მარაგი	110	144	+34
ავანსად გაწეული ხარჯი	5	1	-4
მთლიანი მიმდინარე აქტივი	185	238	
გრძელვადიანი აქტივები			
ფინანსური ინვესტიციები	127	115	
ძირითადი საშუალებები	505	715	
დარიცხული ამორტიზაცია	68	103	
მთლიანი გრძელვადიანი აქტივები	564	727	
მთლიანი აქტივები	749	965	
ვალდებულებები			
მიმდინარე ვალდებულებები			
კრედიტორული დავალიანება	43	50	+7
დარიცხული ვალდებულებები	9	12	+3
სავადასახადო დავალიანება	5	3	-2
მთლიანი მიმდინარე ვალდებულებები	57	65	
გრძელვადიანი ვალდებულებები			
გასანაღდებელი ობლიგაციები	245	295	
მთლიანი ვალდებულებები	302	360	
მფლობელთა კაპიტალი			
ჩვეულებრივი აქციები	200	276	
საემისიო კაპიტალი	115	189	
გაუნაწილებელი მოგება	132	140	
მთლიანი მფლობელთა კაპიტალი	447	605	
მთლიანი ვალდებულებები და მფლობელთა კაპიტალი	749	965	

ფულადი ნაკადების მოძრაობის ანგარიშგება პირდაპირი მეთოდი 20X2 წლის 01.01. დან 20X2 წლის 31.12. მდე სააქციო საზოგადოება „იმელი“ გაზომვის ერთეული: ლარი		
	გაანგარიშება	შემოსული ან გასული ფული
ფულადი ნაკადები		
საოპერაციო საქმიანობიდან		
მიღებული ფული		
რეალიზაციიდან მიღებული ფული	(698 + 8)*	706
მიღებული პროცენტი	6	6
მთლიანად მიღებული ფულადი სახსრები		712
გაცემული ფული		
მარაგის შესაძენად გადახდილი ფულადი სახსრები	(520 + 34 - 7)**	(547)
საოპერაციო ფულადი სახსრები	(147 - 37 - 4 - 3)***	(103)
გადახდილი პროცენტები	23	(23)
გადახდილი გადასახადები	(7 + 2)****	(9)
მთლიანად გადახდილი ფულადი სახსრები		(682)
წმინდა ფულადი სახსრები		30
საოპერაციო საქმიანობიდან		
ფულადი ნაკადები		
საინვესტიციო საქმიანობიდან		
ფასიანი ქაღალდების შეძენა		(78)
ფასიანი ქაღალდების რეალიზაცია		102
ძირითადი საშუალებების შეძენა		(120)
ძირითადი საშუალებების რეალიზაცია		5
წმინდა ფულადი სახსრები		(91)
საინვესტიციო საქმიანობიდან		
ფულადი ნაკადები		
საფინანსო საქმიანობიდან		
ობლიგაციების განაღდება		(50)
ჩვეულებრივი აქციების გამოშვება		150
გადახდილი დივიდენდები		(8)
წმინდა ფულადი სახსრები		92
საფინანსო საქმიანობიდან		
ფულადი სახსრების წმინდა ზრდა/შემცირება		31
ფულადი სახსრები საანგარიშგებო პერიოდის დასაწყისში		15
ფულადი სახსრები საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს		46

- * რეალიზაციიდან შემოსავალი - 698 ლარი; დებიტორის კლება - 8 ლარი;
- ** თვითღირებულების ხარჯი - 520 ლარი; მარაგის ზრდა - 34 ლარი; კრედიტორული დავალიანების ზრდა - 7 ლარი;
- *** საოპერაციო ხარჯები - 147 ლარი; ცვეთა - 37 ლარი; ავანსის შემცირება - 4 ლარი; დარიცხული ვალდებულებების ზრდა - 3 ლარი;
- **** გადასახადის ხარჯი - 7 ლარი; სავადასახადო დავალიანების კლება - 2 ლარი.

ფულადი ნაკადების მოძრაობის ანგარიშგება არაპირდაპირი მეთოდი 20X2 წლის 01.01. დან 20X2 წლის 31.12. მდე სააქციო საზოგადოება „იმელი“ გაზომვის ერთეული: ლარი		
	გაანგარიშება	შემოსული ან გასული ფული
ფულადი ნაკადები საოპერაციო საქმიანობიდან		
მოგება		16
მოგების შესწორებები		
ამორტიზაცია		37
მოგება ფასიანი ქაღალდების რეალიზაციიდან		(12)
ზარალი ძირითადი საშუალებების რეალიზაციაზე		3
დებიტორული დავალიანების შემცირება		8
მარაგების ზრდა		(34)
წინასწარ გადახდილი ხარჯების შემცირება		4
კრედიტორული დავალიანების ზრდა		7
დარიცხული ვალდებულებების ზრდა		3
გადასახადების დავალიანების შემცირება		(2)
წმინდა ფულადი სახსრები საოპერაციო საქმიანობიდან		<u>30</u>
ფულადი ნაკადები საინვესტიციო საქმიანობიდან		
ფასიანი ქაღალდების შეძენა		(78)
ფასიანი ქაღალდების რეალიზაცია		102
ძირითადი საშუალებების შეძენა		(120)
ძირითადი საშუალებების რეალიზაცია		5
წმინდა ფულადი სახსრები საინვესტიციო საქმიანობიდან		<u>(91)</u>
ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობიდან		
ობლიგაციების განაღდება		(50)
ჩვეულებრივი აქციების გამოშვება		150

გადახდილი დივიდენდები		(8)
წმინდა ფულადი სახსრები საფინანსო საქმიანობიდან		<u>92</u>
ფულადი სახსრების წმინდა ზრდა/შემცირება		31
ფულადი სახსრები საანგარიშგებო პერიოდის დასაწყისში		15
ფულადი სახსრები საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს		<u>46</u>

ისევე, როგორც ფინანსური ანგარიშგების სხვა კომპონენტებს, ფულადი ნაკადების ანგარიშგებასაც უნდა გაეხსნას დამატებითი ინფორმაცია ახსნაგანმარტებით შენიშვნებში, სადაც საწარმო დაწვრილებით გადმოცემს მომხმარებლისათვის მნიშვნელოვან ინფორმაციას, რომელიც ფულადი ნაკადების ანგარიშგებაში აგრეირებულად იყო წარმოდგენილი.

21 . 7 . პერიოდის საკუთარი კაპიტალის ცვლილების ანგარიშგება

საწარმომ უნდა წარადგინოს საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება, რომელშიც აისახება:

- ა) საანგარიშგებო პერიოდის მთლიანი სრული შემოსავალი, სათავე საწარმოს მესაკუთრეებსა და არამაკოტროლებელ წილებზე მისაკუთვნებელი მთლიანი თანხების ცალკე გამოყოფით;
- ბ) საკუთარი კაპიტალის თითოეული კომპონენტისათვის, სააღრიცხვო პოლიტიკის რეტროსპექტულად გამოყენების ან თანხების რეტროსპექტულად გადაანგარიშების შედეგები, ბასს 8-ის შესაბამისად;
- გ) საკუთარი კაპიტალის თითოეული კომპონენტისათვის, წლის დასაწყისსა და წლის ბოლოს არსებული საბალანსო ღირებულებების შეჯერება, სადაც ცალ-ცალკე იქნება ნაჩვენები ცვლილებები, რომლების გამოწვეულია:
 - (i) მოგების ან ზარალის ცვლილებებით;
 - (ii) სხვა სრული შემოსავლის თითოეული მუხლის ცვლილებით; და
 - (iii) მესაკუთრეებთან, როგორც აქციების მფლობელებთან განხორციელებული ოპერაციებით, სადაც ცალ-ცალკე იქნება ნაცვენები მესაკუთრეების შენატანები და მესაკუთრეებზე გახორციელებული განაწილებები და შვილობილ საწარმოებში მისი საკუთრების წილების ცვლილებები, რომელიც არ იწვევს კონტროლის უფლების დაკარგვას.

საწარმომ საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგებაში, ან განმარტებით შენიშვნებში უნდა აჩვენოს მესაკუთრეებზე განაწილებული დივიდენდების ოდენობა, რომელიც აღიარებულია საანგარიშგებო პერიოდში და შესაბამისი შემოსავალი ერთ აქციაზე.

საკუთარი კაპიტალის კომპონენტები მოიცავს, მაგალითად, საკუთარ კაპიტალში განზორციელებულ ნებისმიერი ტიპის შენატანს, სხვა სრული შემოსავლის თითოეული კატეგორიის აკუმულირებულ ნაშთს და გაუნაწილებელ მოგებას.

საანგარიშგებო პერიოდის დაწყებისა და დამთავრების თარიღებს შორის პერიოდში საწარმოს საკუთარ კაპიტალში მომხდარი ცვლილებები გავიჩვენებს საწარმოს წმინდა აქტივების ზრდას ან შემცირებას საანგარიშგებო პერიოდში. პერიოდის მანძილზე საწარმოს საკუთარ კაპიტალში მომხდარი ჯამური ცვლილება, გარდა იმისა, რომელიც გამოწვეულია მესაკუთრეებთან, როგორც აქციების მფლობელებთან განზორციელებული ოპერაციებითა (როგორცაა, წილის შენატანები, საწარმოს საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების გამოსყიდვა და დივიდენდების განაწილება) და უშუალოდ ამგვარ ოპერაციებთან დაკავშირებული საოპერაციო დანახარჯები, გვიჩვენებს საანგარიშგებო პერიოდში საწარმოს საქმიანობიდან მიღებულ მთლიან შემოსავლებსა და ხარჯებს, მათ შორის, მიღებულ შემოსულობებსა და დანაკარგებს.

საკუთარ კაპიტალში ცვლილების შესახებ ანგარიშგებაში ასახულმა ინფორმაციამ უნდა უზრუნველყოს ნათელი წარმოდგენა საკუთარი კაპიტალის ცალკეულ მუხლებში მომხდარი ცვლილების შესახებ. სტანდარტის მიერ დადგენილი, საკუთარ კაპიტალში ცვლილების ანგარიშგების ნიმუში შემდეგი სახისაა:

საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება.
20X2 წლის 31 დეკემბერს

	საქციო კაპიტალი	გაუნაწილებელი მოგება	უცხოური ქვადანაწილების გადასწარიშება	წილობრივ ინსტრუმენტებში განზორციელებული ინვესტიციები	ფულადი ნაკადების პეჯორება	გადაფასების ნამატები	სულ	არა კონტროლირებადი წილი	სულ საკუთარი კაპიტალი
ნაშთი 20X1 წლის 01.01-სათვის	600.000	118.100	(4.000)	1.600	2.000	-	717.700	29.800	747.500
სააღრიცხვო პოლიტიკის შეცვლა	-	400	-	-	-	-	400	100	500
გადაანგარიშებული ნაშთი	600.000	118.500	(4.000)	1.600	2.000	-	718.100	29.900	748.000
საკუთ. კაპიტალის ცვლილება 20X1 წელს									
დივიდენდები	-	(10.000)	-	-	-	-	(10.000)	-	(10.000)
სულ მოცემული წლის სრული შემოსავლი	-	53.200	6.400	16.000	(2.400)	1.600	74.800	18.700	93.500
ნაშთი 20X1 წლის 31 დეკემბერს	600.000	161.700	2.400	17.600	(400)	1.600	782.900	48.600	731.500
საკუთ. კაპიტალის ცვლილება 20X2 წელს									
საქციო კაპიტალის გამოშვება	50.000	-	-	-	-	-	50.000	-	50.000
დივიდენდები	-	(15.000)	-	-	-	-	(15.000)	-	(15.000)
სულ მოცემული წლის სრული შემოსავლი	-	96.600	3.200	(14.400)	(400)	800	85.800	21.450	107.250

გადატანა გაუნაწილებელ მოვებაში	-	200	-	-	-	200	-	-	-
ნაშთი 20X2 წლის 31 დეკემბერს	650.000	243.500	5.600	3.200	(800)	2.200	903.700	70.050	973.750

21 . 8 . საწარმოს სააღრიცხვო პოლიტიკა, ახსნა განმარტებები

21 . 8 . 1 . საწარმოს სააღრიცხვო პოლიტიკა

სააღრიცხვო პოლიტიკა განსაკუთრებული პრინციპების, საფუძვლების, შეთანხმებების, წესებისა და პრაქტიკის ერთობლიობაა, რომელიც გამოიყენება საწარმოში ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენის პროცესში.

საწარმო ვალდებულია შეიმუშაოს სააღრიცხვო პოლიტიკა და ბუღალტრული აღრიცხვის წარმოებისა და ფინანსური ანგარიშგების შედგენის დროს იხელმძღვანელოს სააღრიცხვო პოლიტიკაში აღწერილი დებულებებით.

საწარმო სააღრიცხვო პოლიტიკას დამოუკიდებლად ირჩევს ბასს-ის ან მცირე საწარმოთა ბუღალტრული აღრიცხვის გამარტივებული სტანდარტის (მსს) საფუძველზე. სააღრიცხვო პოლიტიკაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება საწარმოს ხელმძღვანელს. ხელმძღვანელობამ ისე უნდა შეარჩიოს და გამოიყენოს საწარმოს სააღრიცხვო პოლიტიკა, რომ ფინანსური ანგარიშგება შეესაბამებოდეს ბასს-ის ან მსს-ის ყველა მოთხოვნას.

სააღრიცხვო პოლიტიკის მიღების მიზანია სრული და საიმედო ინფორმაცია მიაწოდოს ყველა კატეგორიის ინფორმაციის მომხმარებელს საწარმოს ქონებრივ და ფინანსურ მდგომარეობაზე, საწარმოს საქმიანობის შედეგებზე, შეფასებისა და გადაწყვეტილების მისაღებად.

საწარმოს ხელმძღვანელის გადაწყვეტილებით, სააღრიცხვო პოლიტიკის შერჩევაში (შემუშავებაში) შესაძლოა მონაწილეობა მიიღოს საწარმოს საბუღალტრო, საფინანსო, იურდიული და საწარმოს სხვა სამსახურების წარმომადგენლებისაგან შემდგარმა სპეციალურმა ჯგუფმა ან საკონსულტაციო (აუდიტური) ფირმის სპეციალისტებმა.

სააღრიცხვო პოლიტიკის განმარტება

მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკების მოკლე მიმოხილვაში მოცემული უნდა იყოს:

- ფინანსური ანგარიშგების მომზადების პროცესში გამოყენებული შეფასების საფუძველი (ან საფუძვლები); და
- თითოეული გამოყენებული სპეციფიკური სააღრიცხვო პოლიტიკა, რომელიც აუცილებელია ფინანსური ანგარიშგების სწორად გასაგებად.

მნიშვნელოვანია, რომ საწარმომ მომხმარებლებს ინფორმაცია მიაწოდოს ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად გამოყენებული შეფასების საფუძვლის ან საფუძვლების შესახებ (მაგალითად, პირვანდელი, მიმდინარე, ნეტო სარეალიზაციო. რეალური და ანაზღაურებადი ღირებულება), რადგან ის საფუძველი, რომლის მიხედვითაც მზადდება ფინანსური ანგარიშგება, მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს მომხმარებლის მიერ ჩატარებულ ანალიზზე. თუ ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას გამოიყენება ერთზე მეტი შეფასების მეთოდი, მაგალითად, როდესაც გადაფასებულია აქტივების კონკრეტული

ჯგუფები, საკმარისია აქტივებისა და ვალდებულებების იმ კატეგორიების ჩვენება, რომელთა შეფასებისთვისაც გამოყენებული იყო გადაფასების მეთოდი.

სააღრიცხვო პოლიტიკის საფუძველია სტანდარტის ძირითადი დაშვებები – ღარიცხვის მეთოდი და ფუნქციონირებადი საწარმო.

ღარიცხვის მეთოდის თანახმად, სამეურნეო ოპერაციების შედეგებისა და სხვა მოვლენების აღიარება ხდება მათი მოხდენისთანავე. ამასთან, ისინი ერთდროულად აისახება ბუღალტრულ რეგისტრებსა და ამავე პერიოდის ფინანსურ ანგარიშგებაში. ღარიცხვის მეთოდით მომზადებული ფინანსური ანგარიშგება ინფორმაციის მომხმარებელს აცნობს არა მხოლოდ იმ სამეურნეო ოპერაციებს, რომლებიც მოიცავენ ფულადი საშუალებების გადახდასა და მიღებას, არამედ მომავალში გასანაღდეველ ვალდებულებებსა და მისაღებ მოთხოვნებს. ამგვარად, ღარიცხვის მეთოდის გამოყენებით სამეურნეო ოპერაციებისა და მოვლენების აღიარება ხდება მათი განხორციელებისთანავე და ისინი აისახებიან იმ პერიოდის ბუღალტრულ რეგისტრებსა და ფინანსურ ანგარიშგებაში, რომელსაც თარიღით მიეკუთვნებიან.

ფუნქციონირებადი საწარმოს დაშვება გულისხმობს, რომ საწარმო ფუნქციონირებს და საქმიანობას გააგრძელებს უახლოეს საპროგნოზო მომავალში. ივარაუდება, რომ საწარმო არ აპირებს და არ მოუწევს თავისი საქმიანობის შეწყვეტა ან მისი მასშტაბების საგრძნობლად შემცირება. აქედან გამომდინარე, ფინანსური ანგარიშგების შედგენის პროცესში ხელმძღვანელობამ უნდა განჭვრიტოს, აქვს თუ არა საწარმოს საქმიანობის გაგრძელების უნარი. ფუნქციონირების უნარის შეფასებისას, საწარმოს ხელმძღვანელობა იყენებს ნებისმიერ ხელმისაწვდომ ინფორმაციას საწარმოს მომავალი საქმიანობის შესახებ, რომელიც მოიცავს ბალანსის შედგენის თარიღიდან სულ მცირე ერთ წელიწადს. აღნიშნული ფაქტების განხილვის სერიოზულობა დამოკიდებულია კონკრეტულ სიტუაციაზე. თუ საწარმო წარსულში მომგებიანი იყო და საკმარის ფინანსურ რესურსებს ფლობდა, დასკვნა ფუნქციონირებადობის შესახებ შესაძლოა გაკეთდეს დეტალური ანალიზის გარეშე. სხვა შემთხვევაში საწარმოს ფუნქციონირებადობის საფუძველი რეალურად რომ ჩაითვალოს, საწარმოს ხელმძღვანელობას შეიძლება დასჭირდეს მრავალი ფაქტორის განხილვა, რომელიც დაკავშირებული იქნება საწარმოს მიმდინარე და მოსალოდნელ მომგებიანობასთან, ვალების დაფარვის გრაფიკებთან და დაფინანსების შესაძლო წყაროებთან.

თუ კონკრეტულ სააღრიცხვო ობიექტთან დაკავშირებით აღრიცხვა-ანგარიშგების წესი სტანდარტით არ არის განსაზღვრული, მაშინ ასეთი სააღრიცხვო ობიექტისათვის საწარმოს ხელმძღვანელობა თვითონ შეიმუშავებს სააღრიცხვო პოლიტიკას დამოუკიდებლად. შეიმუშავების დროს, ძირითად დაშვებებთან ერთად, აუცილებელია ფინანსური ანგარიშგების ხარისხობრივი მახასიათებლების - **აღქმადობა, შესაბამისობა, საიმედოობა და შესაღარილობა** – უპირობო დაცვა. აღქმადობა და შესაღარილობა ინფორმაციის წარდგენასთან დაკავშირებული მახასიათებლებია, ხოლო შესაბამისობა და საიმედოობა – ფინანსური ანგარიშგების შინაარსის მახასიათებლები.

აღქმადობა გულისხმობს ინფორმაციის ისეთი ფორმით მიწოდებას, რომელიც ადვილად გასაგები და გამოსაყენებელი იქნება მომხმარებლისათვის. ამასთან, იგულისხმება, რომ მომხმარებელს გააჩნია ბუღალტრული აღრიცხვის სფეროში გარკვეული ცოდნა და

ფინანსური ინფორმაციის აღქმის უნარი. აღქმადობა არ გულისხმობს ძნელად აღსაქმელი ფინანსური ინფორმაციის ანგარიშგებაში ასახვისგან თავის შეკავებას.

შესაბამისობა გულისხმობს ინფორმაციის სარგებლიანობას. ინფორმაცია სასარგებლოა და გააჩნია შესაბამისობის თვისება, თუ იგი გავლენას ახდენს ინფორმაციის მომხმარებლის ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე იმით, რომ მას ეხმარება შეაფასოს საწარმოს წარსული, მიმდინარე და მომავალი საქმიანობა, ან დაადასტუროს ან შეასწოროს ადრინდელი შეფასებები. ინფორმაციის შესაბამისობაზე გავლენას ახდენს მისი არსებითობა. ინფორმაცია ითვლება არსებითად, თუ მისი გამოტოვება ან დამახინჯება გავლენას მოახდენს იმ მომხმარებელთა გადაწყვეტილებებზე, რომლებიც ეყრდნობიან ფინანსურ ანგარიშგებას. არაარსებითი ინფორმაციის ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახვა ართულებს აღრიცხვის პროცესს და არაფერს მატებს ფინანსური ინფორმაციის სარგებლიანობას, ანუ არაარსებობა გულისხმობს იმ ზღვარს, რომლის გადალახვის შედეგად ინფორმაცია უსარგებლო ხდება.

საიმედოობა გულისხმობს ფინანსური ინფორმაციის სამართლიანად წარდგენას (სამართლიანად უნდა ასახავდეს ყველა სამეურნეო ოპერაციასა და მოვლენას), **შინაარსის ფორმაზე აღმატებულებას** (ინფორმაცია სამეურნეო ოპერაციის შესახებ აუცილებელია აისახოს შინაარსისა და ეკონომიკური რეალობის და არა სამართლებრივი ფორმის შესაბამისად), **ნეიტრალობას** (არ უნდა ასახავდეს ისეთ ინფორმაციას, რომელიც წინასწარგანზრახულ შედეგს განაპირობებს), **წინდახედულობას** (უნდა იყოს პროფესიულად კეთილგონივრული იმ განუსაზღვრელი გარემოებების მიმართ, რომლებიც გარდაუვალად თან ახლავს ფინანსურ ანგარიშგებას) და **სისრულეს** (არ უნდა იყოს გამოტოვებული არსებითი ინფორმაცია).

შესადარისობა გულისხმობს ფინანსური ინფორმაციის მომხმარებლისათვის საწარმოს სხვადასხვა წლის საქმიანობის შედარებისა და შეფასების შესაძლებლობის უზრუნველყოფას, საწარმოს შედეგების ტენდენციების განსაზღვრის მიზნით.

შესადარისობის უზრუნველსაყოფად აუცილებელია საწარმო უცვლელად, წლების განმავლობაში, იყენებდეს არჩეულ სააღრიცხვო პოლიტიკას. მაგრამ ეს არ ნიშნავს, რომ სააღრიცხვო პოლიტიკის შეცვლა არ შეიძლება. სააღრიცხვო პოლიტიკის შეცვლა შესაძლებელია, თუ ამას მოითხოვს საქართველოს კანონმდებლობა ან ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების შემუშავებული ორგანო, ან იმ შემთხვევაში, თუ სააღრიცხვო პოლიტიკის შეცვლის შედეგად საწარმოს ფინანსურ ანგარიშგებაში მოვლენები და სამეურნეო ოპერაციები უფრო მისაღები ფორმით იქნება წარდგენილი.

საწარმოს მიერ შერჩეული და მიღებული სააღრიცხვო პოლიტიკა უნდა იყოს გაცხადებული. ე.ი. ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ინფორმაციის მომხმარებლისათვის, რათა იგი გაეცნოს ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისათვის გამოყენებულ სააღრიცხვო პოლიტიკას, მათში შეტანილ ცვლილებებს და და ამ ცვლილებებით გამოწვეულ შედეგებს. ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებელს შესაძლებლობა უნდა ჰქონდეს, შეაფასოს განსხვავებები სხვადასხვა სააღრიცხვო პოლიტიკას შორის, რომლებსაც ერთი და იგივე საწარმო იყენებს საანგარიშგებო პერიოდების განმავლობაში, ან სხვადასხვა საწარმოები იყენებენ ერთი და იმავე საანგარიშგებო პერიოდში. სტანდარტები ფინანსური ანგარიშგების სრული პაკეტის კომპონენტად განიხილავს სააღრიცხვო პოლიტიკას განმარტებით

შენიშვნებთან ერთად. ფინანსურ ანგარიშგებასთან ერთად გამჟღავნებული სააღრიცხვო პოლოტიკა უნდა შეიცავდეს:

- ა) ფინანსური ანგარიშგების მომზადების პროცესში გამოყენებული შეფასების სისტემას; და
- ბ) თითოეულ სპეციფიკურ სააღრიცხვო პოლიტიკას, რომელიც აუცილებელია ფინანსური ანგარიშგების სწორად გაგებისათვის.

ქვემოთ მოტანილია საწარმოს სააღრიცხვო პოლიტიკის ნიმუში.

შ.პ.ს „იმედის“-ის სააღრიცხვო პოლიტიკა

გამტკიცებ

შ.პ.ს „იმედის“-ის დირექტორი

„.....“ 20X2

1. ზოგადი დებულებები

შპს „იმედი“ რეგისტრირებულია ქ. ქუთაისის საგადასახადო ორგანოს მიერ „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად 20X2 წლის 20 დეკემბერს. სარეგისტრაციო ნომერი ————— მისამართი ქ.ქუთაისი, გოგებაშვილის ქუჩა № ————— საგადასახადო საინდენტიფიკაციო კოდი ———

საზოგადოების ძირითადი საქმიანობებს წარმოადგენს (საქმიანობის ჩამონათვალი):

საზოგადოების სააღრიცხვო პოლიტიკა შემუშავებულია შემდეგ კანონებზე და კანონქვემდებარე აქტებზე დაყრდნობით:

- საქართველოს კანონი „მეწარმეთა შესახებ“;
- საქართველოს კანონი „ბუღალტრული აღრიცხვისა და ანგარიშგების რეგულირების შესახებ“;
- საქართველოს პარლამენტთან არსებული ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების კომისიის მიერ დამტკიცებული მცირე საწარმოთა ბუღალტრული აღრიცხვის გამარტივებული სტანდარტი (მსს).

მოცემული სააღრიცხვო პოლიტიკა მოქმედებაში შედის 20X2 წლის 1 იანვრიდან და მუდმივად მოქმედებს საწარმოს ფუნქციონირების მთელ პერიოდში.

მოცემული სააღრიცხვო პოლიტიკა შესაძლებელია შეიცვალოს მსს-ით გათვალისწინებული პირობების დაცვით.

ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების მომზადებაზე პასუხისმგებელია საზოგადოების ხელმძღვანელი. იგი ქმნის ბუღალტრული აღრიცხვის სწორად წარმოებისა და ანგარიშგების დროულად წარდგენის პირობებს. უზრუნველყოფს აღრიცხვა ანგარიშგებასთან დაკავშირებული ყველა ქვედანაყოფის მიერ მთავარი ბუღალტრის მოთხოვნების დროულ შესრულებას.

ბუღალტრული აღრიცხვის შერჩეული წესები და მეთოდები

ძირითადი საშუალებები

ნაყიდი ძირითადი საშუალებები შემოსავალში აიღება მისი თვითღირებულებით, რომელიც შეიცავს: ნაყიდობის ფასს, საიმპორტო ბაჟს, დაუბრუნებად გადასახადებს, საწარმომდე ტრანსპორტირების, აღვილმდებარეობის მომზადების, მონტაჟისა და სამუშაო მდგომარეობაში მოსაყვანად საჭირო სხვა პირდაპირ ხარჯებს.

საკუთარი ძალით - სამეურნეო წესით, შექმნილი ძირითადი საშუალებები შემოსავალში ტარდება მისი შექმნის ფაქტობრივი თვითღირებულებით; ფინანსური იჯარით მიღებული ძირითადი საშუალებები შემოსავალში ტარდება საიჯარო ქონების რეალური თვითღირებულებით, ან თუ უფრო ნაკლებია, იჯარის დასაწყისისათვის გაანგარიშებული მინიმალური საიჯარო გადასახდელების დისკონტირებული ღირებულებით.

ძირითადი საშუალებები ფინანსურ ანგარიშგებაში აისახებიან აკუმულირებული ცვეთის თანხით შემცირებული თავდაპირველი ღირებულებით. ძირითადი საშუალებების ცვეთის თანხა იანგარიშება წრფივი მეთოდის გამოყენებით. ძირითადი საშუალებების ცვეთადი ღირებულება განისაზღვრება მათი თავდაპირველი ღირებულებიდან სალიკვიდაციო ღირებულების გამოკლებით; ძირითადი საშუალებების სალიკვიდაციო ღირებულებებსა და ცვეთის ნორმას ადგენს საწარმოს ხელმძღვანელის მიერ დანიშნული კომისია.

სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობა

შეძენილი საქონელი შემოსავალში ტარდება შეძენის ფაქტობრივი თვითღირებულებით; საწარმოში წარმოებული პროდუქცია შემოსავალში ტარდება წარმოების თვითღირებულებით;

სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობა აღირიცხება პერიოდული აღრიცხვის მეთოდით; სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობის თვითღირებულება განისაზღვრება მეთოდით **„ფიფო“**;

სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობა ფინანსურ ანგარიშგებაში აისახება თვითღირებულებასა და ნეტო სარეალიზაციო ღირებულებას შორის უმცირესი თანხით.

მოთხოვნები

გრძელვადიანი და მოკლევადიანი მოთხოვნები აღრიცხვაში ტარდება ნომინალური ღირებულებით;

მოთხოვნები ფინანსურ ანგარიშგებაში აისახება ნეტო (მოსაღწეული ანაზღაურების) თანხით, რისთვისაც მოთხოვნების კორექტირება ხდება საეჭვო მოთხოვნების თანხით; საეჭვო მოთხოვნების სიდიდე განისაზღვრება წმინდა რეალიზაციიდან წარსული გამოცდილების გათვალისწინებით.

საკუთარი კაპიტალი

საკუთარი კაპიტალი შედგება საწესდებო კაპიტალის, საემისიო კაპიტალის, მიმდინარე და წინა წლის გაუნაწილებელი მოგებისგან

საწესდებო კაპიტალის ოდენობა 150.000 ლარი დადგენილია წესდებით. **ვალდებულებები**.

მოკლევადიანი და გრძელვადიანი ვალდებულებები აღირიცხება იმ თანხით, რომლის გადახდაც მოუწევს საწარმოს;

სესხის სარგებლობასთან დაკავშირებით დანახარჯები მიეკუთვნება იმ პერიოდს, როცა იყო გაწეული.

შემოსავლები და ხარჯები

შემოსავლების აღიარება ხდება დარიცხვის მეთოდით. შემოსულობები განიხილება იმ პერიოდის შემოსავლად, რომელ პერიოდშიც იქნა გამოშვებული, მიუხედავად მისი ფულადი სახრების, ან სხვა ეკონომიური კომპენსაციის, ფაქტობრივად მიღების მომენტისა. შემოსავლები აღირიცხება და ანგარიშგებაში აისახება ნეტო ღირებულებით, მესამე პირის სახელით ამოღებული თანხების (დღგ, აქციზი) გარეშე;

ხარჯების აღიარება ხდება დარიცხვის მეთოდით. დანახარჯი განიხილება იმ პერიოდის ხარჯად, როდესაც იგი წარმოიშვა და უზრუნველყო ეკონომიკური სარგებლის მიღება, მიუხედავად ხარჯის ფაქტობრივად დაფარვის მომენტისა;

შემოსავლები აღირიცხებიან და ფინანსურ ანგარიშგებაში აისახება მისი წყაროების მიხედვით; ხარჯები აღირიცხებიან და ფინანსურ ანგარიშგებაში აისახებიან ფუნქციონალური დანიშნულების მიხედვით.

წმინდა მოგება ნაწილდება და გამოიყენება დივიდენდის გასაცემად და სხვა მიზნით დამფუძნებელთა გადაწყვეტილებით.

მოგების გადასახადი

მოგების გადასახადი იანგარიშება სააღრიცხვო მოგებიდან და აისახება საგადასახადო ხარჯის სახით.

სააღრიცხვო მოგებიდან გაანგარიშებულ საგადასახადო ხარჯსა და საგადასახადო (დასაბეგრი) მოგებიდან გამომდინარე ბიუჯეტის კუთვნილ მოგების გადასახადს შორის სხვაობა აღირიცხება გადავადებული საგადასახადო აქტივის ან გადავადებული მოგების გადასახადის ვალდებულების სახით.

21 . 8 . 2 . ახსნა განმარტებებში

ფინანსური ანგარიშგების სწორად აღქმისათვის და მომხმარებელთა მოთხოვნების სრულად დაკმაყოფილებისათვის, სტანდარტების მოთხოვნების შესასაბამისად, უნდა მოხდეს აგრერირებული მუხლებისა და მნიშვნელოვანი ინფორმაციების დამატებით გაშიფვრა ახსნა-განმარტებით შენიშვნებში. ამ მიზნით ფინანსური ანგარიშგების თიოეულ კომპონენტს უნდა გაუკეთდეს აღნიშვნა, შენიშვნის ნომრის მითითებით, რომლის დაწვრილებითი ინფორმაციაც გადმოიცემა ახსნა განმარტებებში.

საწარმოს ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში უნდა აისახოს:

- ა) ინფორმაცია ფინანსური ანგარიშგების მომზადების საფუძვლისა და საწარმოს მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის შესახებ;

- ბ) ფასს-ის მოთხოვნებით გათვალისწინებული განმარტებითი ინფორმაცია, რომელიც უშუალოდ ფინანსურ ანგარიშგებაში სხვაგან ასახული არ არის; და
- გ) დამატებითი ინფორმაცია, რომელიც უშუალოდ ფინანსურ ანგარიშგებაში სხვაგან ასახული არ არის, მაგრამ აუცილებელია საწარმოს ფინანსური ანგარიშგების რომელიმე ელემენტის გასაგებად.

ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები უნდა მომზადდეს შეძლებისდაგვარად სისტემატურად. ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებისა და სრული შემოსავლის ანგარიშგების, განცალკევებული მოგებისა და ზარალის ანგარიშგების (თუ წარდგენილია), საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგებისა და ფულადი ნაკადების ანგარიშგების თითოეული მუხლი უნდა დამოწმდეს ჯვარედინად, ფინანსური ანგარიშგების განმარტებით შენიშვნებში ასახული შესაბამისი ინფორმაციის მითითებით.

განმარტებითი შენიშვნები როგორც წესი, წარმოდგენილი უნდა იყოს შემდეგი თანმიმდევრობით, რაც მომხმარებელს დაეხმარება მოცემული ფინანსური ანგარიშგების გაგებასა და სხვა საწარმოთა ფინანსურ ანგარიშგებებთან შედარებაში:

- ა) იმის აღნიშვნა, რომ ანგარიშგება მომზადებულია ფასს-ის შესაბამისად;
- ბ) ყველა გამოყენებული მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკის მოკლე მიმოხილვა;
- გ) დამატებითი ინფორმაცია უშუალოდ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებასა და სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში (თუ წარდგენილია), საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგებასა და ფულადი ნაკადების ანგარიშგებაში წარმოდგენილი მუხლების განმარტებისათვის ისეთივე თანმიმდევროვით, როგორც წარმოდგენილია თითოეული ანგარიშგება და მისი თითოეული მუხლი;
- დ) სხვა განმარტებები, მათ შორის:
 - (i) პირობითი ვალდებულებები და უღიარებელი სახელშეკრულებო ვალდებულებები;
 - (ii) არაფინანსური შინაარსის განმარტებები. მაგ: საწარმოს ფინანსური რისკის მართვის მიზნები და პოლიტიკა.

მაგალითისათვის განვიხილოთ ჩვენს მიერ მომზადებული შპს „იმედი“-ს ბალანსის შენიშვნები:

შენიშვნა 1.

ძირითადი საშუალებები

დასახელება	20X2	20X1
1. შენობები	23.670	X
2. მანქანა-დანადგარები	7.550	X
3. ოფისის აღჭურვილობა	1.650	X
4. სატრანსპორტო საშუალებები	2.560	X
5. შენობების ცვეთა	(12.800)	X
6. მანქანა-დანადგარების ცვეთა	(3.490)	X
7. ოფისის აღჭურვილობის ცვეთა	(780)	X

8. სატრანსპორტო საშუალებების ცვეთა	<u>(1.580)</u>	<u>X</u>
სულ:	<u>16.780</u>	<u>X</u>

შენიშვნა 2.**სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობა**

დასახელება	20X2	20X1
1. საქონელი	5.980	X
2. ნედლეული და მასალები	2.345	X
3. დაუმთავრებელი წარმოება	1.350	X
4. მზა პროდუქცია	<u>1.380</u>	<u>X</u>
სულ	<u>11.055</u>	<u>X</u>

შენიშვნა 3.**სავაჭრო და სხვა მოთხოვნები**

დასახელება	20X2	20X1
1. მოთხოვნები მიწოდებიდან მომსახურებიდან	15.000	X
2. საეჭვო მოთხოვნების კორექტირება	(2.3000)	(X)
3. მოთხოვნები პერსონალთან საქვეანგარიშო თანხებზე	145	X
4. წინასწარ გადახდილი საიჯარო ქირა	700	X
5. მისაღები ღირებულებები	1.200	X
6. მისაღები პროცენტები	<u>525</u>	<u>X</u>
სულ	<u>15.270</u>	<u>X</u>

შენიშვნა 4.**მოკლევადიანი ინვესტიციები**

დასახელება	20X2	20X1
1. მოკლევადიანი ინვესტიციები საწარმოთა ფასიან ქაღალდებში	1.950	X
2. სახელმწიფო სახაზინო ვალდებულებები	<u>10.000</u>	<u>X</u>
სულ	<u>11.950</u>	<u>X</u>

შენიშვნა 5.**ფულადი სახსრები**

დასახელება	20X2	20X1
-------------------	-------------	-------------

1. ეროვნული ვალუტა საღარიბოში	200	X	
2. ეროვნული ვალუტა ბანკში	5.200	X	
3. აშშ. დოლარი ბანკში (23.800)	<u>4.186</u>	<u>X</u>	
სულ	9.586	X	<u>შენიშვნა 6.</u>

აკუმულირებული მოგება

დასახელება	20X2	20X1	
1. გაუნაწილებელი მოგება	7.500	X	
2. საანგარიშგებო წლის მოგება	9.442	X	
სულ	<u>16.942</u>	<u>X</u>	<u>შენიშვნა 7.</u>

საგაწრო და სხვა ვალდებულებები

დასახელება	20X2	20X1	
1. მოწოდებიდან და მომსახურებიდან წარმოქმნილი ვალდებულებები	15.790	X	
2. მიღებული ავანსები	3.600	X	
3. გადასახდელი ხელფასები	1.720	X	
4. გადასახდელი ავალდებულებები	3.344	X	
5. გადასახდელი პროცენტები	<u>1.515</u>	<u>X</u>	
სულ	<u>25.969</u>	<u>X</u>	

ბალანსის შენიშვნები ემსახურება აქტივებისა და ვალდებულებების სრულყოფილ შესახებ ინფორმაციის გახსნას ორი შესაბამისი პერიოდისათვის.

ანალოგიურად უნდა მოხდეს ინფორმაციების გახსნა ფინანსური ანგარიშგების სხვა კომპონენტების (მოგებისა და ზარალის ანგარიშგების; კაპიტალის მოძრაობის ანგარიშგების და ფულადი ნაკადების შესახებ ანგარიშგების) მიმართ.